

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

**PROGRAMI I QEVERISË SË REPUBLIKËS SË
KOSOVËS 2021 – 2025**

Maj 2021

Përmbajtja

QËLLIMET E PROGRAMIT TË QEVERISË.....	5
1. Prioritetet e Qeverisjes.....	6
1.1 Menaxhimi i pandemisë së Covid-19.....	6
1.2. Ringjallja ekonomike.....	8
2. Plani i Qeverisë.....	10
2.1. Shëndeti publik dhe mbrojtja sociale.....	10
2.1.1 Reformimi i sektorit të shëndetësisë.....	10
2.1.2 Mbrojtja sociale.....	11
2.2. Sundimi i ligjit.....	13
2.2.1 Përmirësimi i integritetit të institucioneve të drejtësisë.....	13
2.2.2 Reformimi i sistemit të drejtësisë penale, civile dhe administrative.....	14
2.2.3 Adresimi i krimeve të kryera gjatë luftës dhe vlerave të mbrojtura me të drejtë ndërkombëtare.....	15
2.2.4 Përmirësimi i shërbimeve të profesioneve të lira ligjore dhe digjitalizimi i sistemit të drejtësisë.....	16
2.2.5 Parandalimi dhe adresimi i dhunës në familje, ndaj grave dhe në baza gjinore.....	16
2.3. Rendi dhe siguria publike.....	18
2.3.1 Parandalimi dhe luftimi i krimit.....	18
2.3.2 Rritja dhe ruajtja e sigurisë publike.....	18
2.3.3 Forcimi i integritetit të institucioneve të rendit dhe sigurisë.....	18
2.4. Qeverisja.....	20
Modernizimi i administratës publike.....	23
2.4.5 Digjitalizimi për shërbime më të mira.....	24
2.5. Të drejtat e njeriut dhe barazia gjinore.....	26
2.6. Promovimi dhe mbrojtja e të drejtave të komuniteteve.....	28
2.7. Rritje gjithëpërfshirëse ekonomike.....	30
2.7.1 Sigurimi i qëndrueshmërisë së financave publike.....	30
2.7.2 Rimëkëmbja Ekonomike - krijimi i vendeve të reja të punës dhe zhvillimi ekonomik.....	30
2.7.3 Ridisejtimi i politikave fiskale.....	31
2.7.4 Formalizimi i ekonomisë.....	31
2.8. Industria, ndërmarrësia dhe tregtia.....	32
2.8.1 Përmirësimi i mjedisit të të bërit biznesit.....	32
2.8.2. Zhvillimi i qëndrueshëm përmes turizmit.....	32
2.8.3. Zhvillimi i ndërmarrësisë dhe Inovacionit.....	32
2.8.4. Promovimi dhe përkrahja e investimeve.....	33

2.8.5. Zhvillimi i politikave industriale dhe tregtare	33
2.9. Zhvillimi i infrastrukturës dhe kapaciteteve të TIK.....	35
2.10. Bujqësia, pylltaria dhe zhvillimi rural.....	36
2.10.1 Reformat gjithëpërfshirëse institucionale dhe sektoriale për shërbime më efikase	36
2.10.2. Rritja e konkurrencës në sektorit agro-ushqimor.....	36
2.11. Zhvillimi rajonal	38
2.12. Mjedisi dhe Planifikimi Hapësinor	39
2.12.1 Përmirësimi i cilësisë së ajrit	39
2.12.2 Menaxhimi i integruar i mbeturinave.....	39
2.12.3 Menaxhimi i ujërave dhe ngritja e infrastrukturës	39
2.12.4 Mbrojtja e natyrës, biodiversitetit dhe planifikim hapësinorë të qëndrueshëm	40
2.12.5 Banimi social dhe banimi i përballueshëm	40
2.13 Infrastruktura.....	42
2.13.1 Infrastruktura rrugore të integruar.....	42
2.13.2 Infrastruktura hekurudhore për zhvillim Ekonomik	42
2.13.3 Politikat e aviacionit civil.....	42
2.13.4 Siguria dhe mirëmbajtja rrugore	43
2.14 Energjia dhe minierat.....	44
2.14.1 Krijimi i kushteve për furnizim të qëndrueshëm me energji	44
2.14.2 Përmirësimi i performancës së sektorit mineral	44
2.15 Arsimi dhe shkenca	45
2.15.1 Arsim cilësor, gjithëpërfshirës dhe i digjitalizuar.....	45
2.15.2 Harmonizimi i arsimit dhe aftësimin profesional me kërkesat e tregut të punës	46
2.15.3 Menaxhim efektiv i sistemit të arsimit në të gjitha nivelet	46
2.15.4 Arsim i lartë me cilësi dhe integritet, në harmoni me standardet ndërkombëtare.....	46
2.15.5 Përmirësimi i mjedisit për kërkime dhe inovacion.....	47
2.16 Kultura, Rinia dhe Sporti	48
2.16.1 Mbrojtja dhe zhvillimi i trashëgimisë kulturore	48
2.16.2 Arti dhe kultura si kontribuues qenësor në mirëqenien sociale e ekonomike..	48
2.16.3 Fuqizimi i të rinjve në jetën ekonomike dhe sociale të vendit	48
2.16.4 Sporti mekanizëm për konsolidimin e imazhit tonë shtetëror	49
2.16.5 Mbështetja për librin dhe veprimtarinë botuese	50
2.17 Politika e jashtme dhe diaspora	51

2.17.1 Reformimi i shërbimit të jashtëm.....	51
2.17.2 Thellimi i bashkëpunimit me vendet me interes strategjik dhe marrëdhënieve dypalëshe.....	51
2.18.2 Thellimi i Bashkëpunimit me Shqipërinë	51
2.18.3 Rritja e rolit të mërgatës në zhvillimin dhe promovimin e vendit.....	52
2.18.4 Avancimi i diplomacisë ekonomike dhe diplomacisë publike	52
2.18.5 Dialogu me Serbinë.....	53
2.18 Politikat e mbrojtjes	54
2.18.1 Zhvillimi i kapaciteteve për mbrojtjen e sovranitetit dhe integritetit territorial	54
2.18.2 Mbajtja e kapaciteteve ekzistuese për mbështetjen ushtarake të autoriteteve civile.....	54
2.18.3 Fuqizimi i mbikëqyrjes demokratike civile dhe rritja e llogaridhënies dhe transparencës	54
2.18.4 Anëtarësimi në organizata, bashkëpunimi me vendet tjera dhe pjesëmarrja në operacione ndërkombëtare.....	54
3. Prioritizimi, dhe monitorimi i zbatimit të Programit të Qeverisë.....	56
Shtojca 1: Programi legjislativ për vitin 2021	57

QËLLIMET E PROGRAMIT TË QEVERISË

Programi i Qeverisë është dokumenti themelor me të cilin Qeveria komunikon vizionin e saj para qytetarëve të Republikës së Kosovës për qeverisjen gjatë mandatit të saj. Programi i Qeverisë pasqyron qasjen dhe parimet që do të ndiqen përgjatë qeverisjes dhe prioritetet themelore e iniciativat që do të merren për të përmirësuar gjendjen në vend në të gjitha fushat.

Qeveria synon të fokusohet në dy prioritete themelore dhe më urgjente. E para është fokusi në menaxhimin e pandemisë së shkaktuar nga virusi COVID-19 duke synuar që të minimizohen pasojat në shëndetin publik, ndërsa e dyta është fokusi në lehtësimin e pasojave ekonomike dhe sociale të shkaktuara nga pandemia, të cilat kërkojnë mobilizimin e potencialit shtetëror. Gjithashtu, Qeveria do të fokusohet në luftimin e krimit dhe korrupsionit dhe në transformimin ekonomik e social të vendit, duke synuar përfshirjen sociale të të gjithë qytetarëve të Kosovës.

Po ashtu, Programi i Qeverisë pasqyron orientimet e përgjithshme të Qeverisë, sa i përket agjendës së integritimit evropian dhe politikës së jashtme. Ai transmeton frymën demokratike dhe pluraliste të vendit, që siguron kompletimin e procesit të shtet-bërjes dhe integrimin e plotë të Republikës së Kosovës në kuadër të institucioneve rajonale, evropiane dhe ndërkombëtare.

Programi është i strukturuar në atë mënyrë që paraqet prioritetet e qeverisjes dhe planet sektoriale të ndara në fusha të politikave, përkatësisht sektorë të politikave publike. Për secilën Ministri janë identifikuar qëllimet strategjike të cilat janë identifikuar gjatë hartimit të Planeve Strategjike dhe Operacionale të Ministrive. Në shtojcë është paraqitur tabela për shkak se paraqet strukturën e Programit duke theksuar përgjegjësitë e ministrive dhe të Zyrës së Kryeministrit, për secilin qëllim strategjik. Gjithashtu, është bashkangjitur Programi legjislativ për vitin 2021.

1. Prioritetet e Qeverisjes

1.1 Menaxhimi i pandemisë së Covid-19

Pandemia COVID 19 si sëmundje e nivelit global, përveç problemeve shëndetësore ka shkaktuar edhe shumë dëme socio-ekonomike në Republikën e Kosovës. Bazuar në këtë, parandalimi kontrolli dhe menaxhimi i pandemisë në vendin tonë mbetet prioriteti kryesor.

Menaxhimi i pandemisë do të kaloj në këta hapa, me synim vënien në kontroll të saj dhe parandalimin e shpërndarjes së infeksionit në njërën anë, dhe trajtimin e pacientëve të shtruar rehabilitimin e tyre dhe trajtimin e shëndetit mendor, si vijon:

- ⇒ Hartimi i planit strategjik anti COVID 19;
- ⇒ Sigurimi i vaksinës për 60% të qytetarëve në grupmoshën e atyre që duhet vaksinuar deri në fundin e vitit 2021 - Imunizimi i qytetarëve sipas planit shtetëror të Vaksinimit kundër COVID-19, i cili do të rishikohet rregullisht;
- ⇒ Hartimi i Planit të ri për testim dhe gjurmim;
- ⇒ Rivlerësim i efektshmërisë së masave të vëna dhe zbatimit të tyre, analiza e situatës epidemiologjike dhe vënie e masave adekuate e të bazuara në të dhëna për parandalim të përhapjes së infeksionit nga Qeveria. Ngritje dhe fuqizim të kapaciteteve mbikëqyrëse shtetërore për zbatim të masave të vëna nga Qeveria;
- ⇒ Edukim i vazhdueshëm mjekësor, zhvillimi i vazhdueshëm profesional për punëtorët shëndetësorë si dhe edukim e promovim për qytetarët rreth përditësimit të masave anti Covid19, informim rreth vaksinimit, vetëdijesim dhe komunikim përmes fushatave;
- ⇒ Hartimi dhe zbatimi i udhërrëfyesit dhe protokolleve për trajtim të pacientëve me COVID-19. Kjo me qëllim të përkufizimit të qartë të detyrave dhe përgjegjësi të profesionistëve shëndetësor në të tri nivelet kujdesit shëndetësor. Kjo ofron qartësi për qytetarët se në cilin nivel të kujdesit shëndetësor duhet të drejtohen për shërbime shëndetësore;
- ⇒ Kostimi dhe buxheti i udhërrëfyesit dhe protokolleve klinike me qëllim sigurimin e barnave dhe produkteve medicinale anti COVID, që të parandalohet të varfërimi i qytetarëve, respektivisht pagesave nga xhepi i tyre;
- ⇒ Ngritje dhe fuqizim i kapaciteteve infrastrukturore, burimeve njerëzore, duke rritur cilësinë dhe sigurinë e shërbimeve shëndetësore për trajtimin e duhur të pacientëve me Covid19;
- ⇒ Pako emergjente financiare për mbështetje të trajtimit klinik për të shtruarit në Klinikat e dedikuara për trajtimin e pacientëve me Covid19;
- ⇒ Ngritja e kapaciteteve dhe mundësive për përcjelljen e pacientëve post-COVID-19, me theks të veçantë shëndetin fizik dhe mendor të tyre;
- ⇒ Ndihmë direkte për familjet të cilët i kanë humbur Kryefamiljarin ose edhe burimin e financimit si pasojë e vdekjes nga Pandemia.

Masat e vëna nga Qeveria nga marrja e mandatit dhe në vazhdim, bazohen në të dhëna faktike e analizë të situatës epidemiologjike, kjo qasje shkencore si përgjigje adekuate ndaj pandemisë do të vazhdojë, si detyrë dhe obligim që ka Qeveria të marrë për bazë të dhënat shkencore në raport me Pandeminë.

Në renditje të parë për nga rëndësia në menaxhimin e pandemisë, si masë prioritare është angazhimi i Qeverisë së Republikës së Kosovës për sigurimin e vaksinave. Në këtë kuadër, duhet të theksohet që përmes burimeve të ndryshme gjatë këtij viti Qeveria synon vaksinimin e 60% të qytetarëve të Republikës. Janë dy vija institucionale të mobilizuara nga ana e Qeverisë së Republikës për sigurimin e kësaj mase, bashkëpunimi me partnerët tanë ndërkombëtarë dhe zotimet e tyre në kuadër të Aleances Covax dhe angazhimin e Ministrisë së Shëndetësisë si udhëheqëse e negociatave në nivel të Qeverisë për sigurimin dhe shpërndarjen e vaksinave. Plani i Qeverisë është që në vazhdimësi të ketë vaksinim të popullatës përkthazi me Planin Nacional të Vaksinimit.

Qeveria do të vazhdojë të ketë poashtu prioritet parandalimin dhe kontrollin e Pandemisë në vend, përmes marrjes së masave adekuate për frenimin e përhapjes dhe parandalimit të infeksionit si masë kryesore që e parandalon rrezikimin e shëndetit publik dhe mbipopullimit të Klinikave e kollabimit të sistemin shëndetësor në përgjithësi. Rrjedhimisht, Qeveria paralelisht me vendosjen e masave, do të ngrisë dhe fuqizojë mekanizmat e saj mbikëqyrës për monitorimin dhe zbatimin e masave, do të rrisë kapacitet testuese dhe gjurmuese të Institutit Kombëtar të Shëndetit Publik si masë frenuese. Ndërsa paralelisht me atë që u tha më lartë ajo do të ngrisë dhe fuqizojë kapaciteteve klinike për trajtimin sipas protokolleve klinike të të shtruarve në Klinikat e dedikuara për trajtimin e pacientëve me Covid19.

Duhet vënë në pah që rreziku iminent i kontaktit me virusin për Profesionistët Shëndetësorë gjatë kryerjes së detyrave të tyre parandalohet nëpërmjet vaksinimit sipas planit shtetëror të Vaksinimit. Në vazhdim të ngritjes së kapaciteteve spitalore, Qeveria do të sigurojë pajisje personale mbrojtëse, do të ngrisë kapacitete njerëzore dhe infrastrukture, dhe do të standardizojë trajtimin e pacientëve të shtruar nëpër Klinikat e dedikuara për COVID 19 duke ndërtuar dhe rishikuar Protokolle sipas standardeve dhe përvojave të mira të vendeve tjera.

Me qëllim të parandalimit të shpërndarjes së infeksionit do të ndërmarrim fushatë vetëdijësuese për qytetarët për mbrojtjen e tyre nga infeksioni. Qeveriasë objektive strategjike për komunikim me qytetarët e ka transparencën radikale, rrjedhimisht Ministria e Shëndetësisë ka zhvilluar strategji komunikuese për informimin sa më efektiv dhe konkret me qytetarët e cila do të përkthehet në fushata jo vetëm për pandeminë COVID 19. Fushata do të shfrytëzojë të gjitha resurset e informimit duke mos lënë vend për keqkuptime dhe me informim të bazuar në fakte shkencore. Fushata do të ofrojë informim adekuat dhe për më tepër parandalojë lajme të rreme rreth pandemisë. Kujdes i veçantë do të i kushtohet shëndetit mendor.

Qeveria duke pasur pikësynim financimin e qëndrueshëm për të gjithë dikasteret e saj, si rrjedhojë Ministria e Shëndetësisë në kuadër të menaxhimit të pandemisë do të ndërmerret masa konkrete për koordinimin e asistencës teknike dhe donacioneve, si pjesë përbërëse e rishikimit dhe konsolidimit të Buxhetit të Republikës.

Qeveria e Republikës do të mundësojë ofrimin e shërbimeve të shëndetit mendor për të prekurit nga COVID 19.

1.2. Ringjallja ekonomike

Qeveria synon rritjen e fuqisë blerëse, nëpërmjet intervenimeve me masa që mbështesin rritjen e likuiditetit tek amvisëritë dhe me mbështetjen e atyre që kanë nevojë më së shumti për ndihmën e shtetit. Nëpërmjet rritjes së pagës minimale në 250 euro, për 40 orë pune në javë, dhe ngritjes së pragut të pagës që nuk tatohet në nivelin e pagës minimale, do të sigurohemi që ata që kanë paga më të ulëta, të kenë më shumë para në fund të muajit.

Daljen nga pandemia, e shohim si mundësi të re për të ri-orientuar ekonominë drejt prodhimit e eksportit, drejt rritjes së punësimit të dinjitetshëm për të gjithë, si dhe drejt një zhvillimi të qëndrueshëm, që mbron ambientin edhe për gjeneratat e ardhshme.

Në këtë drejtim, do të angazhohemi për nxitje të investimeve në kapacitete të reja prodhuese e eksportuese, që krijojnë vende pune të qëndrueshme, nëpërmjet mbështetjes direkte të kreditimit për bizneset prodhuese.

Po ashtu, me qëllim të rritjes së konkurrueshmërisë dhe cilësisë së prodhimit vendor, do të ofrojmë mbështetje për bizneset që investojnë në ngritjen dhe standardizimin e cilësisë, si dhe në aftësimin e punëtorëve dhe ngritjen e kapaciteteve njerëzore.

Pandemia ka rënduar edhe gjendjen e shumë bizneseve, të cilat ishin të detyruar të lirojnë nga puna një pjesë të stafit të tyre. Me rikthimin e aktivitetit ekonomik, do të kthehet edhe nevoja për ata punëtorë, andaj do të sigurohemi që të mbështesim rikthimin në punë të atyre, që gjatë pandemisë, humbën vendin e punës.

Me anë të masave të intervenimit, do të mbështesim edhe ata që kanë qenë të papunë, e që kanë gjetur një vend pune. Ndërsa mbështetja më e madhe do të jetë për të rinjtë të cilët hyjnë në tregun e punës për herë të parë. Nëpërmjet skemës për punësim të garantuar për të rinjtë, do të paguajmë pagën minimale për 1 vit, për secilin të ri që punësohet për herë të parë.

Për të siguruar financimin e planit për zhvillim ekonomik, do të angazhohemi në negociimin dhe nënshkrimin e marrëveshjeve ndërkombëtare financiare dhe emetimin e letrave me vlerë.

Pjesë integrale e planit tonë për zhvillim të qëndrueshëm ekonomik janë edhe mërgata jonë. Përmes krijimit të instrumenteve për investim, do të sigurohemi që kapitali i

mërgatës sonë të kanalizohet në investime që krijojnë vende pune. Prandaj, duke filluar nga viti i parë, do të emetohen bono thesari të dedikuara për mërgatën.

Për të mbështetur fuqizimin ekonomik të grave dhe rritjen e punësimit me fokus në të bërit biznes, do të zbatohen masa aktive për punësimin e grave dhe masa mbështetëse për sigurimin e likuiditetit për bizneset që udhëhiqen nga gratë.

Për zhvillim ekonomik afatgjatë, Qeveria deri në fund të vitit 2021, do të miratojë Strategjinë Kombëtare për Zhvillim, e cila do të përfshijë adresimin e sfidave në të gjithë sektorët e politikave publike. Si një dokument gjithëpërfshirës do të mundësojë ndërlidhjen me Objektivat për Zhvillim të Qëndrueshëm, Marrëveshjen e Gjellbër dhe agjendën e integritit evropian. SKZh do të shërbejë si mjet kryesor për zbatimin e prioritetëve të vendit përmes përcaktimit të përparësive të zhvillimit, objektivave strategjike dhe rezultateve që duhen arritur. Gjithashtu, do të ndërmerren reforma strukturore për të përmirësuar mjedisin e të bërit biznes, investime në infrastrukturë dhe ndërlidhje të shkathtësive me tregun e punës. Ringjallja ekonomike një mundësi që të fokusohemi drejt ekonomisë më të gjellbër dhe miqësore ndaj ambientit.

Qeveria e Kosovës do të angazhohet drejt krijimit të Fondit Sovran, i cili do t'i marrë nën pronësi asetet strategjike të Republikës së Kosovës, për t'i valorizuar ato, për të mundësuar investime të jashtme dhe qasje në tregje të huaja të kapitalit, si dhe do ta ketë përgjegjësinë ekskluzive për investimet në rritjen e vlerës së Trepçës, KEK-ut, Telekomit dhe Postës. Do të shuajmë Agjencinë Kosovare për Privatizim duke e transferuar në një agjenci brenda qeverisë.

Për arritjen e prioritetëve zhvillimore të përcaktuara në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim, do të krijohet Agjencia Zhvillimore, si një mekanizëm për të udhëhequr politikat zhvillimore ndërmjet ministrive dhe me agjencionet e pavarura zhvillimore. Për më tepër, Agjencia do të mbështesë sektorin privat dhe publik në arritjen e synimeve strategjike zhvillimore, nëpërmjet rritjes së kapaciteteve të biznesit vendor, promovimit dhe rritjes së investimeve të jashtme dhe të eksportit.

Krijimi i Bankës Zhvillimore të Kosovës është një mekanizëm për të mbështetur sektorin privat dhe promovuar investimet. Ky mekanizëm do të jetë komponenti kreditues, i cili do të financohet nga paratë publike dhe shitja e letrave të borxhit, dhe që do të investojë në degë të caktuara të industrisë që krijojnë vende pune dhe përmirësojnë bilancin tregtar.

2. Plani i Qeverisë

2.1. Shëndeti publik dhe mbrojtja sociale

2.1.1 Reformimi i sektorit të shëndetësisë

Vizioni për shëndetësinë është që të kemi një popullatë të shëndetshme nëpërmjet ofrimit të shërbimeve shëndetësore cilësore dhe të sigurta për të gjithë qytetarët e vendit. Prioritet në programin e Qeverisë për shëndetësi, përveç menaxhimit të pandemisë nga COVID-19, do të jetë edhe zbatimi i reformës gjithëpërfshirëse që do të mundësoj zhvillimin e sistemit shëndetësor. Qeveria e Kosovës, për të prioritetuar reformat në sektorin e shëndetësisë do të hartoj Strategjinë e re të Sektorit të Shëndetësisë.

Riorganizimi i sektorit të shëndetësisë

Për të ndërmarr reformat e nevojshme dhe për të qenë në hap me kohën, Qeveria do të rishikoj kornizën ligjore të sektorit të shëndetësisë, me theks të veçantë ligjin për shëndetësinë. Riorganizimi i sektorit të shëndetësisë do të përfshijë funksionalizimin e kujdesit paliativ si dhe fuqizimin e kapaciteteve të inspektimit dhe monitorimit. Me prioritet do të trajtohet edhe shtrirja dhe funksionalizimi i sistemit unik dhe të integruar të informimit shëndetësor, duke përfshirë rregullimin e sistemit të referimit të pacientëve në të gjitha nivelet e kujdesit shëndetësor. Kjo duhet të shoqërohet me ngritje të nevojshme të kapaciteteve.

Cilësia e shërbimeve shëndetësore

Qeveria do të angazhohet në përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë dhe sigurisë së shërbimeve shëndetësore, si dhe atyre për grupet e cënueshme të shoqërisë me fokus rritjen e shkallës së vaksinimit të fëmijëve të këtij grupi dhe avancimin e konceptit të mjekësisë familjare. Për të rritur cilësinë dhe shërbimet, Qeveria do të bëjë rrjetëzimin e mjekëve kosovarë në mërgatë dhe ndërlihdjen me organizatat dhe odat e profesionistëve shëndetësorë përmes programit të shkëmbimit të profesionistëve. Prioritete të Qeverisë janë gjithashtu, fuqizimi i kapaciteteve për të luftuar sëmundjet ngjitëse, jongjitëse dhe sëmundje të rralla, bashkëpunimi regjional dhe ndërkombëtar.

Sigurime shëndetësore publike

Një nga prioritetet më të rëndësishme në sistemin shëndetësor do të arrihet duke bërë plotësim-ndryshimin e Ligjit për Sigurim Shëndetësor, dhe fuqizimin e kapaciteteve administrative njerëzore dhe infrastrukurore në Fondin për Sigurime Shëndetësore, si parakushte për fillimin e grumbullimit të kontributeve. Ky proces do të zhvillohet paralelisht me kompletimin e Sistemit informativ shëndetësor dhe Udhërrëfyesit klinikë që janë dhe parakusht i realizimit të sigurimeve shëndetësore publike. Gjithashtu, në këtë kuadër duhet të bëhet kompletimi i legjislacionit dytësor për: zbatimin e lirit nga pagesa e premie, bashkëpagesat dhe bashkëfinancimi

për shërbime shëndetësore, skemën e barnave jashtë spitalore, kontraktim të barnatoreve, trajtim mjekësor jashtë institucioneve shëndetësore publike.

2.1.2 Mbrojtja sociale

Qeveria e Kosovës synon të sigurojë mirëqenie nëpërmjet mbështetjes së grupeve të cenuara dhe ristrukturimit të skemave sociale dhe pensionale me qëllim zbutjen e varfërisë dhe rritjen e aktivitetit në tregun e punës.

Ulja e varfërisë dhe rritja e mirëqenies sociale

Rritja e mirëqenies sociale dhe ulja e varfërisë do të bëhet nëpërmjet disejnimit të skemave të reja sociale dhe pensionale, që përfshin skemat për punësim të garantuar sezonal për nga një anëtar të familjes, për të gjithë ata që janë të përfshirë në skemat sociale.

Do të rimbursojmë të gjitha familjet që kanë të ardhura të ulëta, varësisht prej të ardhurave vjetore që familja merr. Do të fillojmë zbatimin e Programit të shtesave për fëmijët, ku fëmijët nën moshën 2 vjeçare do të përfitojnë shtesa mujore në vlerë prej 20 eurove, kurse për fëmijët nën moshën 16 vjeçare, do të përfitojnë 10 euro në muaj. Do të ndryshojmë pushimin e lehonisë dhe atë prindëror, duke u siguruar që këtë mundësi ta kenë të dy prindërit. Ndërsa, për nënat që janë të papuna për 6 muajt e pushimit të lehonisë, do të paguajmë pagën minimale prej 250 eurosh. Po ashtu do të bëhet rishikimi dhe ristrukturimi i skemave aktuale sociale dhe pensionale, nëpërmjet pastrimit të listave të përfituesve të skemave sociale dhe pensionale.

Ndër të tjera, do të rishikojmë kornizën ligjore për skemat sociale dhe pensionale, ku hyjnë shërbimet sociale dhe familjare, skemat pensionale të financuara nga shteti, ndihmat sociale, vlerësimin, njohjen e statusit, përfitimet dhe shërbimet për personat me aftësi të kufizuar, si dhe rregullorja për Financim Publik të OJQ-ve dhe granti për shërbime sociale dhe familjare. Krahas me këtë, do të ndërlidhim të gjitha bazat e të dhënave për skemat e ndryshme sociale dhe pensionale, me qëllim të evitimit të dyfishimeve në përfitime dhe keqpërdorimeve.

Mbrojtja e të drejtave të punëtorëve

Një nga prioritetet tona është mbrojtja e të drejtave të punëtorëve dhe përmirësimi i kushteve në punë. Ky prioritet do të arrihet nëpërmjet rishikimit të kornizës ligjore për të drejtat e punëtorëve dhe për sigurinë në punë. Me qëllim të përmirësimit të kushteve në punë, do të fuqizojmë mekanizmat e zbatimit të ligjit, nëpërmjet rritjes së inspektorëve të punës, avancimit të kapaciteteve të Agjencisë së Punësimit, rritjes së pagës minimale, njohjes formale të punës praktike, ngritjes së kapaciteteve për shqyrtimin e ankesave nga punëtorët dhe rregullimin e pushimit të lehonisë dhe atij prindëror.

DRAFT

2.2. Sundimi i ligjit

Prioriteti kryesor i Qeverisë sonë është drejtësia e pavarur, e paanshme, efikase dhe profesionale, të cilën synojmë të arrijmë me anë të fuqizimit të sistemit të drejtësisë dhe rritjes së besimit qytetarë.

Sundimi i Ligjit është parimi themelor mbi të cilin do të punojë Qeveria, për të mbrojtur dhe garantuar të drejtat dhe liritë e qytetarëve. Qeveria do të angazhohet në luftimin e pa kompromis të krimit të organizuar dhe korrupsionit, terrorizmit, krimeve ekonomike, dhunës në familje dhe trafikimit të qenieve njerëzore. Qeveria do të angazhohet në respektimin e të drejtave të njeriut të garantuara me Kushtetutë dhe me konventa ndërkombëtare.

Për të arritur këtë, Ministria do angazhohet në arritjen e pesë qëllimeve kryesore strategjike, si më poshtë.

2.2.1 Përmirësimi i integritetit të institucioneve të drejtësisë

Për të përmirësuar integritetin e institucioneve të drejtësisë dhe rritur besimin qytetar në sistemin e drejtësisë, Qeveria do të angazhohet për kompletimin e kornizën ligjore të nevojshme, për të realizuar procesin e vetingut.

Do të ndërmarrim hapa në fillimin dhe zhvillimin e procesit të vetingut në gjyqësor dhe prokurori, duke filluar nga nivelet e larta hierarkike. Vetingu do të jetë instrument kyç për verifikimin e integritetit, profesionalizmit dhe kontrollin e pasurisë të subjekteve të vetingut. Përmes këtij procesi do të garantohet funksionimi dhe sundimi i ligjit në Republikën e Kosovës dhe luftimi i pa kompromis i krimit dhe korrupsionit. Vetingu do të jetë i drejtë, gjithëpërfshirës, me konsultime të gjëra publike me ekspertë të fushës, shoqërinë civile, botën akademike dhe partnerët ndërkombëtar gjë që do të ndikojë në rritjen e besimit të qytetarëve në institucionet e drejtësisë. Ky proces do të garantojë fuqizimin dhe funksionimin afatgjatë të mekanizmave periodik të vlerësimit të figurës dhe efektshmërisë së gjyqtarëve dhe prokurorëve.

Ndër të tjera, sipas gjetjeve të Rishikimit Funkcional të Sektorit të Sundimit të Ligjit, si nismë reformuese e Qeverisë së Kosovës në bashkëpunim të ngushtë me partnerët ndërkombëtarë dhe akterët e tjerë kyç të sektorit të drejtësisë, që ka ofruar të dhëna për të metat e sektorit të sundimit të ligjit dhe adresimin e tyre, do të miratojmë Strategjinë e Drejtësisë.

Po ashtu, në kuadër të rritjes së integritetit, do të reformojmë edhe administratën e sistemit të drejtësisë, nëpërmjet politikave të reja dhe ndryshimit të nevojshëm të kornizës ligjore, si dhe do të riorganizojmë i brendshëm i Ministrisë së Drejtësisë, në funksion të arritjes së vizionit dhe misionit të saj.

2.2.2 Reformimi i sistemit të drejtësisë penale, civile dhe administrative

Qeveria do të angazhohet për reformimin e drejtësisë penale, civile dhe administrative nëpërmjet kompletimit dhe ndryshimit të politikave dhe legjislacionit përkatës.

Për avancimin e luftës kundër korrupsionit, ndër të tjera, do të procedojmë projektligjin për Agjencinë për Parandalimin e Korrupsionit, që ka të bëjë me organizimin dhe funksionimin e Agjencinë si institucion i angazhuar kryesisht në parandalimin e korrupsionit, trajtimin e rasteve të konfliktit të interesit, trajtimin e rasteve të deklarimit të pasurisë së zyrtarëve të lartë publike, duke përfshirë edhe kontrollin si dhe prejardhjen e pasurisë, po ashtu edhe rastet e sinjalizimit. Po ashtu, do të ndërmarrim veprime për sensibilizimin e opinionit për rëndësinë e ligjit për mbrojtjen e sinjalizuesve.

Do të finalizohet hartimi i projektkodit të Procedurës Penale, me të cilin do të parashihen dispozita ligjore që krijojnë qasje me të lehtë në kuptim të luftimit të krimit të organizuar dhe korrupsionit, duke mundësuar suspendimin nga puna të zyrtarëve publik me rastin e ngritjes së aktakuzës për vepra penale kundër korrupsionit, krimit të organizuar, terrorizmit dhe në anën tjetër do të parashohim mekanizma shtesë në mbrojtje të lirive dhe të drejtave kushtetuese të personave të dyshuar.

Për të avancuar luftën kundër krimit të organizuar dhe korrupsionit, do të hartojmë projektligjin për çështjen e pasurisë së fituar në mënyrë të pajustificueshme, që mes tjerash, do të parashihet konfiskimi i pasurisë së fituar në mënyrë të pajustificuar (përmes transferimit të barrës së provës te personi i dyshuar).

Gjithashtu, do të ndërmarrim hapa për rritjen e kapaciteteve njerëzore dhe funksionale për të garantuar hetim të plotë dhe profesional për rastet e krimit të organizuar dhe korrupsionit. Për këtë, do të themelojmë mekanizmin e veçantë për luftim të krimit të organizuar dhe korrupsionit të nivelit të lartë.

Në kuadër të reformës në drejtësinë civile, do të zhvillojmë reformën gjyqësore në fushën e drejtësisë komerciale, përkitazi me rekomandimet e dala nga Rishikimi Funksional i Sektorit të Sundimit të Ligjit. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet themelimit të Gjykatës Komerciale me kompetenca të qarta, si dhe do të rrisë numrin e gjyqtarëve të specializuar në fushën e drejtësisë komerciale. Themelimi, dhe funksionalizimi i një gjykate të tillë dhe harmonizimi i kornizës ligjore në fushën e drejtësisë komerciale do të shërbejë si stimulim për zgjerimin e bizneseve ekzistuese dhe rritjen e investimeve direkte nga kompanitë e huaja, në veçanti nga mërgata jonë. Përveç themelimit të Gjykatës komerciale, do të promovohet dhe fuqizohet përdorimi i metodave alternative për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve.

Po ashtu, në kuadër të reformës në drejtësi administrative, do të kompletojmë kornizën ligjore për konfliktet administrative, me qëllim të ofrimit të qasjes më të lehtë në drejtësi, si dhe rritjes

së efikasitetit të sistemit të drejtësisë administrative. Gjithashtu, gjatë mandati qeverisës do të themelohet Gjykata Administrative dhe ajo e Punës.

Në kuadër të formave të parandalimit dhe luftimit të krimit të organizuar transnacional dhe korrupsionit, do të krijohen mekanizma ligjor në mes Republikës së Kosovës dhe shteteve tjera dhe institucioneve relevante ndërkombëtare, që lehtësojnë bashkëpunimin ndërkombëtar për luftimin e dukurive korruptive dhe krimit të organizuar. Për këtë, do të hartojmë ligjin për bashkëpunim juridik ndërkombëtar në çështje penale ligjin për bashkëpunim juridik ndërkombëtar në çështje civile.

Po ashtu, do të hartojmë legjislacionin përkatës të nevojshëm për kompletim dhe ndryshim të politikave, ku përfshihen procedura penale, përgjegjësia disiplinore, prokurori i shtetit, evidenca penale, agjencia kundër korrupsion, deklarimi i pasurisë, konfiskimi i pasurisë së pajustificueshme, ekzekutimi i sanksioneve penale, shërbimi korrektues dhe sprovues, kodi civil, procedura kontestimore, gjykata komerciale, të drejtat pronësore, ndihma juridike falas, avokatia shtetërore, kontestet administrative, mjekësia ligjore. Ndër të tjera, në kuadër të reformës, do të kompletojmë kornizën ligjore për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar dhe do të lidhim marrëveshje me vende tjera për bashkëpunim në çështjet penale, civile, transferim dhe ekstradim.

2.2.3 Adresimi i krimeve të kryera gjatë luftës dhe vlerave të mbrojtura me të drejtë ndërkombëtare

Për të adresuar shkeljet e rënda të të drejtave të njeriut, krimet e luftës dhe krimet kundër njerëzimit, Qeveria do të rrisë kapacitetet profesionale të Prokurorisë Speciale, do të krijoj Institutin për krimet e kryera gjatë luftës në Kosovë, si dhe do të zhvillojë politikat për drejtësi tranzicionale, ku përfshihet edhe korniza ligjore për personat e zhdukur.

Do të angazhohemi në fuqizimin e kapaciteteve profesionale dhe burimeve të tjera që synojnë në tërësi efikasitetin organizativ e Prokurorisë Speciale, në adresimin e krimeve të luftës dhe shkeljeve të vlerave të mbrojtura me të drejtë ndërkombëtare dhe ofrimin e drejtësisë viktimave të këtyre krimeve.

Do të themelojmë Institutin për krimet e kryera në Kosovë, me qëllim të gjetjes së fakteve për krimet e kryera gjatë luftës në Kosovë, dokumentimit dhe arkivimit të tyre. Njëkohësisht, Kosova do të përgatisë padinë kundër Serbisë për Gjykatën Ndërkombëtare të Drejtësisë.

Në kuadër të ballafaqimit me të kaluarën, do të angazhohemi në hartimin e politikave për drejtësi tranzicionale. Nëpërmjet një qasjeje gjithëpërfshirëse, do të bëjmë identifikimin dhe promovimin e proceseve të ndryshme që do t'iu garantojnë viktimave të krimeve të drejtën për drejtësi dhe për të vërtetën. Gjithashtu, do të zhvillojmë një platformë reparative, e cila do të synojë përlllogaritjen e dëmeve njerëzore dhe materiale të shkaktuara gjatë luftës.

2.2.4 Përmirësimi i shërbimeve të profesioneve të lira ligjore dhe digjitalizimi i sistemit të drejtësisë

Me qëllim të krijimit të një ambienti më të përshtatshëm të të bërit biznes si dhe ofrimit të shërbimeve ndaj qytetarëve, do të angazhohemi në fuqizimin e rolit të profesioneve të lira dhe rritjes së mbikëqyrjes së ligjshmërisë së punës së tyre. Po ashtu, do të angazhohemi për lehtësimin e qasjes në bazat e të dhënave shtetërore për noterët dhe përmbaruesit privat me qëllim të rritjes së efikasitetit.

Po ashtu, do t'i përmirësojmë shërbimet e profesioneve të lira ligjore, nëpërmjet funksionalizimit dhe ristrukturimit të avokaturës shtetërore, kompletimit të kornizës ligjore për profesionet e lira si dhe ngritjes e kapaciteteve për profesionet e lira.

Ndër të tjera, do të angazhohemi në intensifikimin e përdorimit të teknologjisë moderne në sistemin e drejtësisë, në funksion të ofrimit të shërbimeve më të mira dhe transparencës për publikun.

2.2.5 Parandalimi dhe adresimi i dhunës në familje, ndaj grave dhe në baza gjinore

Dhuna në familje, ndaj grave dhe në baza gjinore është një nga problemet akute në vend, posaçërisht gjatë kohës së pandemisë COVID-19. Për parandalimin dhe adresimin e kësaj dhune, ndër të tjera, Qeveria do të angazhohet në zhvillimin e politikave kundër dhunës, funksionalizimin e mekanizmave kundër dhunës, si dhe sensibilizimin e publikut në parandalimin e saj.

Në kuadër të kësaj, do të hartohen politikat për parandalimin e fenomenit të dhunës në familje, koordinimi dhe bashkërendimi i veprimeve të të gjitha palëve pjesëmarrëse për mbrojtjen, trajtimin, rehabilitimin dhe integrimin e viktimave të dhunës në familje, ndëshkimin dhe vënien përpara përgjegjësisë të kryesve të dhunës në familje, harmonizimin e legjislacionit vendor me atë ndërkombëtar si dhe rishikimin e standardeve të shërbimeve për viktimat e dhunës në familje. Po ashtu, do të përfshijmë Procedurat Standarde të Veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje në Kodin e ri Penal të Kosovës, gjë që do të ndikojë në numrin e rasteve të raportuara, ndjekjen penale të rasteve si dhe lëshimin e sanksioneve adekuate për rastet e dhunës nga gjykatat. Në funksion të kësaj, do të ndërmerim hapa në ngritjen e kapaciteteve të zyrtarëve përgjegjës në trajtimin e rasteve të dhunës në familje,

Për evitimin e problemeve financiare të strehimoreve të cilat ofrojnë shërbime për strehim, do të ndërmerim veprime konkrete, që linjën për Shërbime Bazike për Strehimoret ta bëjmë linjë të përhershme në Ligjin për Buxhetin e Kosovës, si dhe do të ndryshojmë kornizën ligjore për ndihmë juridike falas, me qëllim të njohjes viktimat e dhunës në familje dhe dhunës në baza gjinore si kategori të veçantë. Këto kategori do të mund të përfitojë ndihmë juridike falas, pavarësisht të ardhurave, pasurisë, në përfaqësim në gjykata si dhe në kontestet familjare dhe trashëgimore.

DRAFT

2.3. Rendi dhe siguria publike

Qeveria e Republikës së Kosovës përmes Ministrisë së Punëve të Brendshme synon garantimin e një ambienti të sigurt për të gjithë qytetarët dhe ofrimin e shërbimeve cilësore për ta.

Kjo do të arrihet përmes ngritjes së profesionalizmit, pavarësisë dhe llogaridhënies, forcimit të integritetit institucional dhe rikthimit të besimit të qytetarëve.

2.3.1 Parandalimi dhe luftimi i krimit

Për parandalimin dhe luftimin e krimit, Qeveria do të ngrisë kapacitetet njerëzore, analitike dhe hetuese të mekanizmave të rendit dhe sigurisë, do të kompletojë dhe ndryshojë kornizën strategjike dhe ligjore, si dhe do të angazhohet për rritjen e ndërveprueshmërisë me institucionet tjera. Konkretisht, do të racionalizojmë strategjitë dhe planet e shumta të veprimit, me qëllim të krijimit të një strategjie të konsoliduar shtetërore kundër krimit, e cila i përgjigjet rreziqeve reale dhe përmirëson koordinimin ndër-institucional. Po ashtu, do të angazhohemi për rritjen e bashkëpunimit ndërkombëtar në luftën ndaj krimit trans-nacional dhe do të rrisim kapacitetet e kontrollit kufitar duke zbatuar menaxhimin e integruar të kufirit.

2.3.2 Rritja dhe ruajtja e sigurisë publike

Për rritjen dhe ruajtjen e sigurisë publike, Qeveria do të zhvillojë politikat në fushën e sigurisë dhe do të identifikojë e kategorizojë infrastrukturën kritike shtetërore. Duke qenë se siguria kibernetike është një problem në zgjerim e sipër, do të angazhohemi në ngritje të kapaciteteve profesionale për parandalimin e sulmeve kibernetike, kompletimin e kornizës ligjore, si dhe modernizimin e pajisjeve për mbrojtje kibernetike. Po ashtu, do të modernizojmë shërbimet e regjistrimit civil, në funksion të shërbimeve më të mira për qytetarët dhe mbrojtjen e të dhënave personale. Ndër të tjera, në bashkëpunim me komunat do të forcojmë mekanizmat lokalë për siguri në funksion të sigurisë në bashkësi.

2.3.3 Forcimi i integritetit të institucioneve të rendit dhe sigurisë

Për të përmirësuar integritetin në institucionet e rendit dhe sigurisë, Ministria do të zhvillojë politikat dhe kornizën ligjore për veting. Në kuadër të kësaj qasjeje, do të zhvillohen politikat për inspektimin administrativ dhe do të përmirësohen planet e integritetit për administratën publike. Për të rritur besimin qytetar, do të forcojmë dhe ngrisim kapacitetet e Policisë me theks të veçantë hetimet e brendshme, Inspektoratit Policor dhe agjencive të tjera. Kjo do të rezultojë në përmirësimin e menaxhimit të personelit dhe të resurseve tjera në mënyrë efikase, eficiente dhe të ndershme. Po ashtu, do riorganizojmë Ministrinë e Punëve të Brendshme, në funksion të arritjes së qëllimeve të saj.

Ndër të tjera, do të vazhdojmë të zhvillojmë skema të veçanta të profesionalizimit të shërbimit civil, nëpërmjet rekrutimit të diplomuarve nga Skema e Profesionistëve të

Rinj, si dhe do të angazhohemi për zhvillimin e skemave të tjera të aftësisë për administratën publike dhe për sektorët e tjerë, duke u bazuar në përvojat e mira me partnerët zhvillimorë. Njëkohësisht, do të zhvillojmë politika stimuluese për ruajtjen e stafit të specializuar, në kuadër të skemave të bashkëpunimit me partnerët e jashtëm.

DRAFT

2.4. Qeverisja

2.4.1. Planifikimi i integruar

Qeveria do të zhvillojë një sistem të integruar të planifikimit të politikave dhe të shfrytëzimit të burimeve financiare, duke synuar rritjen e përgjegjshmërisë institucionale, forcimin e llogaridhënies dhe transparencën. Kjo do të bëhet duke vendosur tipologjinë dhe hierarkinë e dokumenteve strategjike. Për të fuqizuar planifikimin, do të hartohet Strategjia afatgjate për Zhvillim dhe do të vendoset përkufizim i qartë i sektorëve të politikave që ndërlidhen me planet dhe proceset e buxhetimit. Dokumentet planifikuese do të kenë treguesit e performancës sektoriale të ndërlidhura me vlerësimin e performancës individuale të nëpunësve publikë, që do të monitorohen dhe maten në mënyrë periodike si pjesë e një sistemi transparent të llogaridhënies së brendshme. Për një sistem të avancuar të monitorimit dhe vlerësimit do të krijohet indeksi i treguesve të zhvillimit.

2.4.2 Agjenda e integrimit evropian

Qeveria do të angazhohet për forcimin dhe avancimin e marrëdhënieve kontraktuale me BE-në përmes zbatimit të Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit dhe reformave prioritare që sjellin vendin më afër BE-së dhe kontribuojnë në konsolidimin institucional dhe zhvillimin socio-ekonomik të vendit. Agjenda e reformave evropiane do të fokusohet në forcimin e sundimit të ligjit dhe qeverisjen e mirë, përmirësimin e konkurrueshmërisë së ekonomisë dhe klimës së investimeve, si dhe forcimin e sistemit arsimor dhe punësimin. Në kuadër të kësaj agjende, Qeveria do të punojë për zvogëlimin e efekteve ekonomike dhe sociale të pandemisë COVID 19 në bashkëpunim dhe koordinim të ngushtë me BE-në. Qeveria do të angazhohet për të qenë pjesë e nismave rajonale duke zbatuar detyrimet e vendit, veçanërisht në kuadër të Procesit të Berlinit. Për të mundësuar planifikim më të mirë të procesit të integrimit, do të synohet në veçanti të arrihet që gjatë qeverisjes të bëhet:

- Vlerësim i hollësishëm i zbatimit të gjertanishëm të MSA-së dhe në përputhje me të gjeturat të propozoj masat përkatëse që mundësojnë përshpejtimin e zbatimit të saj;
- Planifikim më i mirë i procesit të integrimit duke synuar transformimin e kornizës ligjore dhe administrative përmes përmbylljes së ciklit të reformave të pajtuara me BE-në në kuadër të Agjendës së Reformave Evropiane (ERA 2);
- Koordinim më i mirë i dikastereve shtetërore përmes dinamizimit të punës së strukturave koordinuese ndër-institucionale për procesin e integrimit evropian.
- Hartimi i një kornize të qartë institucionale për negociatat e anëtarësimit e përbërë nga dy shtylla kryesore: strukturat për negociatat, të organizuara grupe pune sipas kapitujve të negociatave dhe një udhërrëfyes për adoptimin e legjislacionit (acquis-së) të BE-së në legjislacionin kombëtar me synimin që

brenda mandatit të parë të qeverisjes Kosova të jetë e gatshme që të merr statusin e shtetit kandidat;

Në kuadër të reformave më të rëndësishme në procesin e integritit të vendit, vëmendje më e veçantë do t'i kushtohet:

- Përmirësimin të performancës së ndërmarrjeve publike, depolitizimit dhe heqjes së kontrollit politik mbi ndërmarrjet publike;
- Implementimin e MSA-së dhe standardet evropiane në sigurimin e konkurrencën e lirë dhe të drejtë në treg;
- Reduktimit në mënyrë progresive të ekonomisë joformale;
- Reformimi të sistemit arsimor dhe atij për mbrojtje sociale.
- Qeverisjes së mirë dhe transparente;
- Departizimit të administratës publike.

Liberalizimi i vizave

Qeveria e Kosovës synon liberalizimin e vizave për qytetarët e Republikës së Kosovës dhe do të sigurohet për ndërmarrjen e hapave të domosdoshëm për përmbushjen e këtij qëllimi. Synimi i Qeverisë është që procesin e liberalizimit të vizave ta rikthejë nga një proces i politizuar në proces teknik. Integriteti, kredibiliteti dhe funksionimi normal i sistemit të drejtësisë që prodhon rezultate në luftë kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar janë thelbësore që Kosova të liberalizoj lëvizjen e lirë të qytetarëve. Prandaj, në këtë drejtim, do të ndërmerren iniciativat sikurse në vijim:

- Hapi i parë themelor dhe parakusht për funksionimin normal të sistemit të drejtësisë është që të shmanget ndikimi politik në administrimin e drejtësisë. Qeveria zotohet dhe siguron respektimin e parimeve të ndarjes së pushteteve si vlerë themelore e rendit demokratik dhe shtetit të së drejtës.
- Qeveria, në një periudhë afatshkurtër do të kompletoj kornizën e politikave për sistemin e drejtësisë, në përputhje me standardet dhe praktikën më të mira evropiane dhe ndërkombëtare.
- Ndërsa në një periudhë afatmesme Qeveria do të zhvilloj procesin e vetingut për sistemin e drejtësisë dhe të institucioneve të rendit dhe sigurisë publike, në bashkëpunim të ngushtë me partnerët ndërkombëtarë dhe vendet mike, në mënyrë që të sigurohet integriteti dhe kredibiliteti i këtij procesi.

Duke qenë se Kosova është vendi mbetet vendi i vetëm në Ballkanin Perëndimor i cili nuk gëzon lëvizjen e lirë në Zonën Schengen, Qeveria synon të zhvillojë një strategji gjithëpërfshirëse për komunikim me publikun për proceset integruese dhe liberalizimin e vizave.

Bashkëpunimi për zhvillim

Asistenca financiare e BE-së zbatohet përmes Instrumentit të Para Anëtarësimit (IPA). Për periudhën 2021-2027 Kosova do të përfitojë nga IPA III, që në total do të ofrojë mbi 14 miliardë euro për tërë vendet e rajonit. Nga IPA II (2014-2020) BE-ja fillimisht kishte planifikuar t'i ndante Kosovës 645 milionë euro por i ndau vetëm 602 milionë euro në vitin 2018 për shkak të performancës jo të mirë të vendit. Në vitin 2019 Kosova ka humbur edhe 12 milionë euro të tjera. Performanca e dobët i ka kushtuar Kosovës rreth 60 milionë euro.

Duke pasur parasysh se fondet e IPA III nuk do të alokohen të fiksuara për vendet e rajonit, por do të shpërndahen të bazuara në aplikimet e suksesshme të projekteve, Qeveria do të intensifikojë përgatitjen për të rritur përfitimet nga fondet e IPA III dhe në Programet e BE-së, për të cilat Kosova do të ketë qasje në periudhën e ardhshme 2021-2027. Për t'iu përgjigjur iniciativës së BE-së për Planin për Ekonomi dhe Investime për Ballkanin Perëndimor, Qeveria do të hartojë dhe miratojë Listën Prioritare të Projekteve Infrastrukturore, e cila do të jetë një dokument gjithëpërfshirës, që do të identifikojë projektet kryesore infrastrukturore të Kosovës për të përfituar nga fondet e BE-së, të kombinuara me huat e ofruara nga institucionet financiare ndërkombëtare. Për më tepër, me qëllim të harmonizimit të fondeve të jashtme të ofruara për Kosovën me prioritetet e saj, Qeveria do të zhvillojë dialog të strukturuar me partnerët e saj zhvillimorë, me qëllim që projektet e ofruara të përgatiten bazuar në dokumentet dhe politikat qeveritare. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet sfidave për realizimin e suksesshëm të projekteve dhe për këtë qëllim, do të fuqizohen kapacitetet njerëzore të strukturave përgjegjëse në kuadër të Zyrës së Kryeministrit dhe ministrive, që kanë për detyrë identifikimin, përgatitjen dhe aplikimin për projektet, sikurse dhe zbatimin dhe monitorimin e zbatimit të tyre.

2.4.3 Qeverisje eficiente

Rregullimi më i mirë

Qeveria do të plotësojë më tutje kornizën ligjore për të përmirësuar mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Qeverisë, duke hartuar, përditësuar dhe harmonizuar legjislacionin që rregullojnë punën e Qeverisë, për të mundësuar kuptimin sa më të qartë të legjislacionit dhe mënyrës së zbatimit të tij.

Për të mundësuar planifikim të mirë të politikave të bazuara në të dhëna, do të aplikohet koncepti i rregullimit më të mirë, nëpërmjet kryerjes së vlerësimit të ndikimit në mjedis, ndikimit social dhe ekonomik, si dhe vlerësime të tjera për të matur rezultatin e politikave të ndërmarra. Gjithashtu, do të aplikohet vlerësimi ex-post i legjislacionit. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet ngritjes së kapaciteteve institucionale për të zhvilluar statistika të besueshme, në përputhje me praktikën dhe standardet evropiane dhe ndërkombëtare.

Reduktimi i barrës administrative për bizneset dhe qytetarët

Qeveria do të zvogëlojë barrën administrative, duke eliminuar burokracitë e tepërta e posaçërisht duke bërë thjeshtimin, eliminimin ose bashkimin e lejeve dhe licencave,

kohën për marrjen e tyre, sikurse kohën dhe koston për shërbimet e tjera për qytetarët, në funksion të përshpejtimit të zhvillimit ekonomik. Po ashtu, do të harmonizohen procedurat e veçanta administrative me procedurën e përgjithshme administrative. Gjithashtu, Qeveria do të mbështesë avancimin e funksionit të konsolidimit të akteve ligjore.

Komunikimi dhe konsultimi i politikave

Qeverisja do të jetë e hapur dhe transparente para qytetarëve, mediave dhe organizatave të shoqërisë civile. Iniciativat dhe vendimet qeveritare do të jenë të qasshme për publikun dhe do të konsultohen me të gjitha palët e interesit. Do të plotësohet korniza ligjore për të përmirësuar transparencën dhe llogaridhënien e financimit të subjekteve politike dhe menaxhimin e mbrojtjes së informacionit të klasifikuar.

2.4.4 Modernizimi i administratës publike

Modernizimi i administratës publike

Prioritet kyç i Qeverisë së Kosovës është reforma e administratës publike që synon ndryshimin rrënjësor të cilësisë së shërbimeve ndaj qytetarëve, bizneseve dhe institucioneve si dhe të krijojë një administratë moderne dhe të aftë të përmbyllë suksesshëm integrimin e Republikës së Kosovës në Bashkimin Evropian.

Do të përmbylлим kornizën e politikave në kuadër të reformës së administratës publike në përputhje me parimet, standardet dhe praktikat më të mira evropiane. Do të miratojmë një strategji e vetme e harmonizuar ndër-sektoriale për reformën e administratës publike në përputhje me konceptin e planifikimit të integruar, që do të racionalizojë burimet dhe kapacitetet financiare dhe njerëzore.

Po ashtu, do të përmbyllet korniza ligjore e reformës së administratës publike duke harmonizuar plotësisht ligjin për paga dhe ligjin për zyrtarët publikë me rekomandimet e Gjykatës Kushtetuese, në mënyrë që të vendoset një sistem i drejtë i pagave që siguron pagë të njëjtë për punë të njëjtë. Gjithashtu, do të finalizohet procesi i riorganizimit të administratës shtetërore në përputhje me legjislacionin e ri.

Forcimi i integritetit institucional, llogaridhënies dhe ngritjes së kapaciteteve

Qeveria do të zhvillojë një sistem kredibil dhe transparent të ngritjes së kapaciteteve në shërbimin civil, që siguron rekrutimet dhe avancimet të bazuara në meritokraci, që ofron mundësi të barabarta për të gjithë qytetarët. Për më tepër, do të zbatojmë praktikat më të mira për rekrutimin në pozita të larta drejtuese në shërbimin civil, duke siguruar integritetin e procesit të rekrutimit të këtyre pozitave. Në këtë drejtim, do të avancojmë sistemin e vlerësimit të performancës dhe do të zhvillojmë sistemin e inspektimeve në shërbimin civil me qëllim të ngritjes së llogaridhënies dhe ofrimit të rezultateve.

Ndër të tjera, do të vazhdojmë të zhvillojmë skema të veçanta të profesionalizimit të shërbimit civil, duke vazhduar rekrutimin e të diplomuarve nga Skema e

Profesionistëve të Rinj, si dhe do të angazhohemi për të zhvilluar skema të tjera të aftësimit për administratën publike dhe për sektorët e tjerë, duke u bazuar në përvojat e mira me partnerët zhvillimorë. Njëkohësisht, do të zhvillojmë politika stimuluese për ruajtjen e stafit të specializuar, do të ngrisim kapacitetet dhe do të mundësojmë zhvillimin e karrierës përmes edukimit dhe trajnimit cilësor.

Në bashkëpunim të ngushtë me Kuvendin e Republikës së Kosovës, do të përmbylim procesin e racionalizimit të agjencive dhe organeve të pavarura përmes kompletimit, miratimit dhe zbatimit të kornizës ligjore përkatëse. Ky proces do të sigurojmë vija të qarta të llogaridhënies, transparencës dhe efektivitetit të institucioneve që ofrojnë shërbime.

2.4.5 Digjitalizimi për shërbime më të mira

Qeveria do të shtojë aplikimin e qeverisjes elektronike që të rrisë kapacitetin, qasshmërinë dhe efikasitetin e ofrimit të shërbimeve. Në funksion të rritjes së ndërveprueshmërisë institucionale, do të përmirësojmë standardet për ndërlidhjen e sistemeve dhe do të investojmë në infrastrukturën e nevojshme të teknologjisë informative në funksion të ndërlidhjes graduale të regjistrave të ndryshëm dhe sistemeve. Do të funksionalizojmë portalin e-Kosova, si pikë kontakti, nëpërmjet të cilit qytetarët dhe administrata mund të marrin informata, të aplikojnë për shërbime dhe të marrin shërbimin online pa pasur nevojë për prani fizike.

Në funksion të uljes së kohës dhe kostos për qytetarët, bizneset dhe administratën, nëpërmjet ndërveprueshmërisë institucionale, do të ndiqen parimet “once only”, “personalisation” dhe “digital by default”. Ndër të tjera, proceset e rekrutimit dhe avancimit të brendshëm dhe format e pagesave në administratën publike, do t’i ofrojmë online, nëpërmjet e-testimeve, nënshkrimit elektronik dhe e-pagesës. Për këtë, do të ngrisim kapacitetet e Agjencisë së Shoqërisë së Informacionit, do të krijojmë Qendrën e Rimëkëmbjes së të Dhënave Elektronike, do të zgjerojmë dhe avancojmë kapacitetet e rrjetit shtetëror kompjuterik, përfshirë atë pa tela (Ëifi), si dhe do të sigurojmë vazhdimësinë e shërbimeve digjitale në raste emergjente.

Për mundësimin dhe lehtësimin e qasjes dhe përdorimit të dhënave, Qeveria do të themelojë qendra shumëfunktionale për qytetarët. Gjithashtu, do të sigurojmë koordinimin ndërinstitutional për të zhvilluar dhe zbatuar politikat për qeverisjen digjitale. Në këtë drejtim, do të punojmë në funksionalizimin e plotë të kornizave strategjike, ligjore, institucionale dhe teknike për shërbimet elektronike. Dokumentet kryesore strategjike që do të zhvillohen për fushën e digjitalizimit do të përmbajnë masa konkrete sa i përket sigurisë së shërbimeve elektronike, si dhe do të përgatitet agjenda digjitale e Kosovës, e cila do të përmbajë objektiva të cilat synojnë zhvillimin e qeverisjes elektronike, jo vetëm në administratën publike, por edhe në sektorët tjerë.

2.4.6 Reformat në financa publike dhe prokurim publik

Reforma e menaxhimit të financave publike do të avancohet përmes miratimit të Strategjisë së re për këtë fushë. Gjithashtu, do të rishikohet korniza ligjore për

menaxhimin e financave publike dhe kornizës ligjore për politika fiskale për të rritur transparencën dhe llogaridhënien si dhe për të ruajtur qëndrueshmërinë makro-fiskale.

Përmes reformave në sistemin e prokurimit publik, Qeveria synon që shpenzimi i fondeve publike behet në mënyrë efektive dhe transparente nëpërmjet të prokurimit publik eficient dhe transparent. . Gjithashtu, do të rishikohet korniza ligjore për prokurimin publik për ta përafuar me acquis dhe standardet e BE-së. Do të bëhet gjithashtu fuqizimi i prokurimit elektronik dhe ndërlidhja me SIMFK për të siguruar buxhetim dhe shpenzim të përgjegjshëm. Në kontekst të reformave në prokurimin publik do të bëhet funksionalizimi i Modulit të Menaxhimit të Kontratave përmes sistemit të prokurimit elektronik si dhe moduli për vlerësimin e performancës të operatoreve ekonomik/kontraktoreve në sistemin e e-prokurimit funksional për të gjitha llojet e kontratave

2.4.7 Ndërmarrje publike komercialisht të qëndrueshme me shërbime cilësore

Qeveria synon përmirësimin e qeverisjes korporative të ndërmarrjeve publike, duke përmirësuar performancën e tyre dhe cilësinë e shërbimeve për qytetarët dhe bizneset. Për të arritur këtë, do të angazhohen borde profesionale dhe do të vendoset një mekanizëm efektiv i bazuar në rezultate për vlerësimin e performancës qeverisjes së ndërmarrjeve publike. Gjithashtu, do të rishikojmë kornizën ligjore duke hartuar ligjin për ndërmarrje publike.

Me qëllim të fuqizimit të ndërmarrjeve publike, dhe për t'i valorizuar asetet strategjike do të krijohet Fondi Sovran. Fondi Sovran ndër të tjera do të shërbejë për të mundësuar investime të jashtme dhe qasje në tregje të huaja të kapitalit dhe do ta ketë përgjegjësinë ekskluzive për investimet në rritjen e vlerës së Trepçës, KEK-ut, Telekomit dhe Postës.

Gjithashtu, do të bëhen investimet e domosdoshme në ndërmarrje publike të caktuara, bazuar në studim paraprak dhe kushtëzuar me menaxhim të mirë.

2.4.8 Qeverisja Lokale

Vizioni ynë është krijimi i qeverisjes lokale të qëndrueshme, të hapur dhe me mundësi për të gjithë, të cilën synojmë të arrijmë me anë të rritjes së autonomisë lokale dhe forcimit të aftësisë së komunave për shërbime më të mira. Për të arritur këtë, Qeveria do angazhohet në arritjen e katër qëllimeve kryesore strategjike, si më poshtë.

Avancimi i politikave dhe kornizës ligjore për vetëqeverisje lokale

Për të pasur zhvillim në nivelin lokal duhet filluar nga avancimi i kornizës ligjore vetëqeverisje lokale, dhe rishikimi funksional i sistemit të vetëqeverisjes lokale, ku si intervenime kryesore do të jenë plotësim ndryshimi i ligjit për vetëqeverisje lokale, financat e pushtetit lokal dhe zgjedhjet lokale. Me qëllim që të kemi një shoqëri më të

integruar, do të promovojmë të drejtat të njeriut në nivel lokal, me theks të veçantë në grupet e marginalizuara. Për mbështetjen e zhvillimit ekonomik të komunave, do hartojmë ligjin për Grantin e Katërt Qeveritar si dhe ligjin për sistemin e menaxhimit të performancës dhe skemës së grantit për performancë komunale.

Granti i Katërt për komuna

Qeveria do t'u mundësojë autonomi për investime kapitale komunave përmes *Grantit të katërt*. Do të përpilojmë kornizën ligjore, ku do të vendosim kriteret profesionale të cilat u mundësojnë komunave të konkurrojnë me idetë dhe projektet e tyre për zhvillim të gjithanshëm, në sektorë si turizmi rural, inovacioni, sportet, trashëgimia kulturore, arti, infrastruktura publike, sistemet e ngrohjes qendrore, furnizimi me ujë të pijshëm, mbarështimi dhe ripërtëritja e hapësirave të dëmtuara dhe trajtimi i ujërave të zeza, për ofrimin e shërbimeve sa më të mira për qytetarët. Për të arritur këtë, do të hartojmë koncept dokumentin për të ndërmarrë analizat e nevojshme dhe për të kryer vlerësimin e ndikimit për këtë politikë. Duke u bazuar në këtë, dhe opsionet e rekomanduara nga koncept dokumenti do të hartojmë ligjin për grantin e katërt.

Zhvillimi i qëndrueshëm socio-ekonomik i komunave

Identifikimi dhe adresimi i problemeve të shkaktuara nga pandemia COVID-19 në nivelin institucional, ekonomik, social, arsimor, kulturor në nivelin komunal do jetë ndër prioritetet kryesore me të cilat do të merret Qeveria. Komunat duhet të kenë zhvillim të qëndrueshëm dhe afatgjatë duke u ofruar rritje të mundësive socio-ekonomik për biznese dhe për të rinjtë e marginalizuar në komuna.

Përmirësimi i bashkëpunimit ndër-komunal dhe ndërkufitar

Qeveria do të angazhohet në zbatimin e programeve të bashkëpunimit ndërkufitar të mbështetura nga BE përmes krijimit dhe avancimit të strukturave për zbatimin e fondeve në kuadër të IPA si dhe rritjes së e performancës komunale përmes matjes, vlerësimit dhe mbështetjes financiare për komuna.

Rritja e transparencës, llogaridhënies dhe përmirësimi i shërbimeve

Promovimi i *Qeverisjes së hapur* do të rris transparencën dhe llogaridhënien institucionale, kurse përmirësimi i shërbimeve do të synohet përmes *digjitalizimit të shërbimeve* siç është *zhvillimi i platformës shtetërore E-KOMUNAT* dhe *zhvillimit të kapaciteteve komunale* për sektor të veçantë të planifikimit, vlerësimit dhe monitorimit në kuadër të projekteve brenda MAPL-së.

2.5. Të drejtat e njeriut dhe barazia gjinore

Promovimi dhe mbrojtja e të drejtave të njeriut

Qeveria do të punoj për një shoqëri me diversitet dhe gjithëpërfshirje me mundësi për të gjithë. Ky përkushtim do të synohet me fuqizimin e rolit të gruas në shoqëri, ekonomi dhe në trashëgimi, përmirësimin e cilësisë së mirëqenies të jetës së fëmijëve,

garantimin dhe mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara si dhe përmirësimi i gjendjes së komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptian duke promovuar dhe respektuar diversitetin dhe barazinë.

Sigurimi i barazisë gjinore përmes fuqizimit të gruas

Qeveria e Kosovës do të angazhohet në plotësimin e kornizës ligjore për mbrojtjen nga dhuna në familje dhe dhuna në baza gjinore. Në koordinim me institucionet përgjegjëse të sundimit të ligjit, do të angazhohemi për të ngritur kapacitetet e mekanizmave institucionale për trajtimin e rasteve të dhunës në familje. Gjithashtu, do të ndërmerret analiza e situatës dhe krijimi i modelit të kostos ekonomike për rritjen e efikasitetit funksional të strehimoreve për mbrojtje nga dhuna në familje.

Politikat e reja që do të hartohen do t'i nënshtrohen edhe vlerësimit të ndikimit gjinor, në mënyrë që të kemi një vendimmarrje të informuar sa i përket avancimit të politikave gjinore si dhe do të avancohet politika e buxhetimit gjinor. Qeveria do të angazhohet në fuqizimin ekonomik të gruas në shoqëri dhe ekonomi përmes mbështetjes financiare, dhe masave afirmative sikurse regjistrimi i pronës. Më konkretisht, do të zbatohen masa afirmative në bashkëpunim me regjistrimin e pronës dhe komunat për ndërgjegjësimin e qytetarëve për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të dy bashkëshortëve. Gjithashtu, do të mbështeten iniciativat e reja që fuqizojnë pozitën e gruas në shoqëri përmes subvencionimit të OJQ dhe iniciativave individuale

2.6. Promovimi dhe mbrojtja e të drejtave të komuniteteve

Qeveria do të punoj për një shoqëri të drejtë, me barazi, duke krijuar kushte për jetë të dinjitetshme, integrim dhe zhvillim të secilit komunitet.

Në qeverinë tonë nuk do të ketë vend për asnjë diskriminim në punësim, arsim apo mbështetje për ndërmarrësit, për komunitetet joshumicë. Kemi obligim dhe vullnet që komuniteteve joshumicë t'u hapim të gjitha rrugët dhe mundësitë që të ndihen dhe të jenë jo vetëm të barabartë me secilin qytetar tjetër por edhe bashkëpronar të progresit tonë në ekonomi dhe shoqëri.

Kështu që jemi përgatitur që ta rrisim si kurrë më parë angazhimin për t'i shkolluar në të gjitha nivelet fëmijët e të rinjtë nga komunitetet romë, ashkali e egjiptas. Ne e dimë që ka paragjykime por ato thyhen në shkollë e me shkollim.

Të vetëdijshëm që ndihma sociale nuk e transformon gjendjen ne do të veprojmë me dy hapa. Së pari do ta japim këtë ndihmë për familjet të cilët i kanë fëmijët nxënës nga parashkollori deri në klasën e 12-të. Dhe, hapi i dytë është aftësimi për punësim.

Për këtë na nevojitet dhe rritja e numrit të mësimdhënësve nga radhët e komuniteteve në nevojë.

Përmirësimi i politikave për komunitetet

Ky qëllim do të realizohet përmes zhvillimit dhe ndryshimit të ligjeve dhe akteve nënligjore për komunitetet, si intervenime kryesore parashihen hartimi i strategjisë për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të komuniteteve dhe anëtarëve të tyre; koncepti dokumenti për personat e zhvendosur; hartimi i Ligjit për Personat e Zhvendosur, të dyja këto bazuar në parimet e të drejtave themelore dhe pa përjashtim të asnjë komuniteti.

Përfshirja sociale dhe stabilizimi i përgjithshëm i komuniteteve në Kosovë

Një shoqëri demokratike duhet t'u ofroj mbështetje komuniteteve drejt zhvillimit ekonomik, dhe integritit kulturor dhe shoqëror. Me anë të përkrahjes së projekteve të cilat janë në funksion të kthimit, riintegritit dhe stabilizimit të komuniteteve, si dhe mbështetjes financiare të shoqërisë civile me qëllim të krijimit besimit të ndërsjellë në mes të komuniteteve si dhe me anë të Projektit "Programi i KE-së për Stabilizimin e Komuniteteve IV" për të krijuar gjenerimin e të ardhurave dhe mundësitë e punësimit midis komuniteteve pakicë në të gjitha regjionet, dhe përfshirjes sociale dhe stabilizimit të përgjithshëm të komuniteteve në Kosovë.

Kthimi i personave të zhvendosur dhe zgjidhjet e qëndrueshme

Përmes rindërtimit dhe rinovimit të shtëpive të të gjithë komuniteteve, zhvillimit të projekteve infrastrukturore në bashkëpunim ndërmjet nivelit qendror dhe lokal si dhe ngritjes së Sistemit të Menaxhimit të Informacionit për personat e zhvendosur, Qeveria synon që t'u ofroj ndihmë shtetasve të Republikës së Kosovës të interesuar

për kthimin në vendbanimet e tyre, personave të zhvendosur që jetojnë në qendrat kolektive, shtëpive private dhe kthimin e shqiptarëve në Veri të Mitrovicës.

DRAFT

2.7. Krijë gjithëpërfshirëse ekonomike

Vizioni ynë është të ndërtojmë sistem të qëndrueshëm të financave publike në përputhje me standardet më të larta ndërkombëtare, që siguron rritje dhe zhvillim ekonomik, si dhe mirëqenie më të mirë për të gjithë qytetarët. Kjo do të arrihet nëpërmjet ridisejnimit të politikave fiskale, dhe të sistemit financiar që siguron llogaridhënie.

2.7.1 Sigurimi i qëndrueshmërisë së financave publike

Për sigurimin e qëndrueshmërisë së financave publike, do të angazhohemi në rritjen e llogaridhënies dhe efikasitetit, duke rritur transparencën mbi borxhin publik, duke fuqizuar prokurimin elektronik dhe duke e bërë ndërlidhjen me sistemin informativ, në funksion të sigurimit të buxhetimit dhe shpenzimit të përgjegjshëm. Do të rishikojmë dhe kompletojmë kornizën ligjore për politikën fiskale, të cilat rregullojnë financat publike, ndihmën shtetërore, financat e pushtetit lokal, doganat dhe tatimet. Gjithashtu, do të avancojmë kornizën ligjore në sektorin financiar për institucionet mikrofinanciare dhe jobankare, sigurimin e detyrueshëm nga auto përgjegjësia, sigurimin e depozitave për institucionet financiare, kambialin dhe premtim pagesën dhe bankat.

2.7.2 Rimëkëmbja Ekonomike - krijimi i vendeve të reja të punës dhe zhvillimi ekonomik

Nxitja e punësimit të qëndrueshëm është synim afatgjatë i Qeverisë, që do të arrihet nëpërmjet disejnimit të skemës për rikthimin në punë për personat që kanë humbur vendin e punës gjatë pandemisë. **Do të mbështesim** të punësuarit e rinj për periudhën e rimëkëmbjes ekonomike si dhe do të krijojmë një skemë për punësimin e garantuar për të rinjtë. Po ashtu, do të punojmë për ndërlidhjen e tregut të punës dhe arsimit profesional, që përfshin krijimin e sistemit informativ për tregun e punës, zgjerimin e shërbimeve të punësimit dhe aftësimin profesional me shërbime të reja, si dhe bashkëpunimin me sindikatat. Gjithashtu, do të punojmë për rritjen e punësimit të **grave** me fokus në të bërit biznes dhe krijimin e kushteve të favorshme e të bërit biznes dhe thjeshtimin e procedurave për eksport dhe import.

Për sigurimin e financimit të planit për zhvillim ekonomik, do të angazhohemi në negocimin dhe nënshkrimin e marrëveshjeve ndërkombëtare financiare dhe emetimin e letrave me vlerë.

Gjithashtu, Qeveria e Kosovës do të krijojë Bankën Zhvillimore si komponent kredites i cili do të financohet nga paratë publike dhe shitja e letrave të borxhit, dhe që do të investojë në degë të caktuara të industrisë që krijojnë vende pune e përmirësojnë bilancin tregtar.

2.7.3 Ridisejnimi i politikave fiskale

Për sigurimin e rritjes së qëndrueshme ekonomike, do të ridisejnojme politikat fiskale. Kjo do të bëhet fillimisht nëpërmjet **rishikimit të politikave aktuale fiskale dhe implementimit të politikave të reja**. Këtu përfshihen analiza e sistemit tatimor, rishikimi i formatit të tatimit për bizneset e vogla dhe të mesme, ndryshimi i formës së deklarimit të tatimit në të ardhura personale dhe vendosja e obligimit për deklarimin vjetor të tatimit në të ardhura personale.

2.7.4 Formalizimi i ekonomisë

Ekonomia joformale si fenomen, ka marrë shtrirje të gjerë në ekonominë e vendit. Studimet e fundit vlerësojnë që ekonomia joformale arrin deri në 30% të BPV-së. Duke ju shmangur detyrimeve të ndryshme ndaj shtetit, subjekte të ndryshme fitojnë shuma të mëdha financiare në mënyrë të paligjshme. Prezenca e ekonomisë joformale në vend dëmton ekonominë e tregut, dhe konkurrencën e drejtë në mes të bizneseve. Në këtë drejtim ajo gjithashtu paraqet pengesë të madhe në matjen e treguesve makroekonomik siç janë: bruto produkti vendor (BPV), shkalla e rritjes ekonomike dhe papunësisë, etj., të cilat reflektohen në krijimin e politikave ekonomike.

Për luftimin e ekonomisë jo-formale, do të angazhohemi në përmirësimin e sundimit të ligjit dhe qeverisjes ekonomike në Kosovë, me qëllim të rritjes së të ardhurave tatimore, si dhe formalizimit të punësimit. Për këtë qëllim, do të rishikojmë Planin e Veprimit për zbatimin e Strategjisë Kundër Ekonomisë Joformale dhe Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit 2019-2023.

Situata e krijuar në Kosovë nga pandemia COVID-19, e cila ka filluar në Mars 2020, ka ndikuar në mbylljen e shumicës së bizneseve për një periudhë dy-tre mujore, pasojat e pandemisë ndjehen edhe sot në ekonominë e vendit si: humbja e vazhdueshme e vendeve të punës, rënie të aktivitetit ekonomik dhe rrjedhimisht rritje të shkallës së varfërisë, që karakterizohet në masë të madhe me uljen e fuqisë blerëse, rrjedhimisht edhe uljen e qarkullimit dhe të hyrave buxhetore.

Me qëllim të luftimit të ekonomisë joformale, do të fuqizojmë kapacitetet e inspektorëve tatimor, ato hetimore dhe të inteligjencës, koordinim më të mirë ndërmjet institucioneve përgjegjëse për parandalimin dhe ndalimin e punës së padeklaruar, si dhe rishikimi i planit të veprimit në luftën kundër ekonomisë joformale.

2.8. Industria, ndërmarrësia dhe tregtia

Qeveria jonë synon të përmirësojë konkurrueshmërinë e ndërmarrjeve, duke avancuar politikat në sektorin e industrisë, ndërmarrësisë dhe tregtisë, si dhe përmirësimin e shërbimeve në infrastrukturë të cilësisë, në mënyrë që ndërmarrjet tona të jenë konkurruese në rajon dhe më gjerë.

2.8.1 Përmirësimi i mjedisit të të bërit biznesit

Për të përmirësuar mjedisin e biznesit dhe zhvillimit të konkurrueshmërisë, do të avancojmë kornizën ligjore për konkurrencën, shoqëritë tregtare dhe kodin për qeverisje të korporatave. Do të përfundojmë reformën e përgjithshme të inspektimeve, duke miratuar ligjin për inspektime, e cila, ndër të tjera, përfshin zhvillimin e platformës digjitale për inspektime, rishikimin e organizimit funksional të njësive inspektuese, përfshirë ndërlidhjen e bazës së të dhënave dhe rritjen e numrit të inspektorëve.

Po ashtu, do të kontrollojmë tregtinë e mallrave strategjike dhe finalizojmë dhe funksionalizojmë bazën e të dhënave dhe licencimin dhe regjistrimin elektronik të operatorëve që tregtojnë mallra strategjike. Për përmirësimin e performancës në mbështetje të sektorit privat dhe zhvillim të ndërmarrjeve, do të ngrisim kapacitetet e agjencive përkatëse për promovim të investimeve. Në këtë drejtim, do të mundësojmë ndërveprueshmëria e sistemeve për menaxhim të informatave.

2.8.2. Zhvillimi i qëndrueshëm përmes turizmit

Me qëllim të avancimit të politikave për turizmin, do të miratojmë Strategjinë për Zhvillimin e Turizmit dhe do të rishikojmë ligjin për turizmin. Për të shfrytëzuar turizmin si një potencial të zhvillimit ekonomik, do të angazhohemi për integrimin e trashëgimisë kulturore dhe kulturës e sportit në politikat e reja qendrore dhe lokale për turizëm. Nëpërmjet këtyre politikave synojmë rritjen e kontributit të turizmit kulturor e sportiv në PBV të Kosovës.

Do të promovojmë dhe mbështesim sektorin e turizmit, me fokus të veçantë mbështetjen për industrinë në krijimin e produkteve turistike për trashëgimi kulturore, agroturizëm, artizanate, ujëra termale dhe turizmin mjekësor. Gjithashtu, do të punojmë në digjitalizimin e destinacioneve turistike dhe certifikimin e guidave. Me qëllim të promovimit të trashëgimisë kulturore, do të funksionalizojmë monumentet për funksione të ndërlidhura me industrinë e turizmit, do të hartojmë planet ndër sektoriale për zonat me interes të veçantë dhe do të revitalizojmë monumentet e restauruara dhe do t'i hapim për shfrytëzim.

2.8.3. Zhvillimi i ndërmarrësisë dhe Inovacionit

Qeveria synon të përmirësojë dialogun publik-privat nëpërmjet funksionimit efektiv dhe të rregullt të trupave përkatëse qeveritare. Do të fuqizojmë bashkëpunimin mes

akterëve industrial dhe të arsimit e aftësisë profesionale, me qëllim të përafrimit të programeve të arsimit dhe aftësisë me nevojat e tregut. Gjithashtu, do të shqyrtojmë mundësinë e përfshirjes së lëndëve të ndërmarrësisë në shkollën e mesme të ulë dhe do të mbështesim studentët në praktikë të biznesit.

Stimulimin e ndërmarrësisë dhe inovacionit si një prioritet i qeverisë do ta bëjmë nëpërmjet ristrukturimit të programit ekzistues për të krijuar "Fondin për Inovacion dhe Ndërmarrësi". Do të ndajmë grante për tërheqjen e ideve më inovative, me potencial për eksport dhe krijimin e punësimit për ndërmarrjet fillestare, mbështetjen e bizneseve fillestare, duke përfshirë edhe projektet inovative.

Në kuadër të përmirësimit të politikave dhe kornizës ligjore, do të rishikojmë ligjin për sekretet tregtare, ligjin për patenta, për dizajnin industrial dhe për marka tregtare. Gjithashtu, do të punojmë në ngritjen e kapaciteteve, në mënyrë që të mbrojmë pronësinë industriale duke trajnuar zyrtarë në fushën e pronësisë industriale, përfshirë edhe ata të API-së, gjyqtarët, prokurorët dhe policinë.

2.8.4. Promovimi dhe përkrahja e investimeve

Promovimi i investimeve do të vendoset në nivelin më të lartë të prioritetëve të Qeverisë. Për këtë do të ndërmarrim masa për rishikimin e kornizës ligjore për investime strategjike, për zonat ekonomike dhe për investimet e huaja. Krahas reformës institucionale për promovimin e investimeve, si pjesë e kërkesës së Agjendës për Reforma Evropiane, do ta vendosim programin e kujdesit pasues për investimet.

Do të bëjmë një analizë rreth funksionimit të zonave ekonomike, ku investimet do të bëhen në konsultim të ngushtë me bizneset. Zona të reja ekonomike do të krijohen sipas nevojës vetëm për qëllime të krijimit të qendrave për transfer të teknologjisë dhe parqe teknologjike. Në këtë aspekt, vëmendje e veçantë do t'i kushtohet përfshirjes së diasporës në investime, me anë të organizimit të sesioneve informuese, pastaj me krijimit e fuqizimit të rrjeteve të afarizmit me investitor potencial, duke hulumtuar dhe përcaktuar vendet me potencial për të promovuar mundësitë për investime.

2.8.5. Zhvillimi i politikave industriale dhe tregtare

Qeveria do të punojë në përmirësimin e politikave industriale, duke stimuluar ndërtimin e zinxhirëve të vlerës në sektorët kyç industrial. Këtë do ta arrijmë nëpërmjet zhvillimit të politikës industriale, analizave të politikave aktuale për sektorin e industrisë përpunuese dhe studimin e zinxhirëve të vlerës për sektorët me potencial të zhvillimit industrial.

Në kuadër të tregtisë, do të avancojmë kornizën ligjore për tregti të brendshme, atë të jashtme dhe tregtisë elektronike. Në kuadër të integritetit tregtar rajonal dhe obligimeve që ka Kosova në nisma të ndryshme, do të punojmë në harmonizimin e protokolleve shtesë V dhe VI të CEFTA-s dhe do të negociojmë protokollin shtesë VII.

Po ashtu, do të rishikojmë marrëveshjet aktuale duke negociuar dhe liberalizuar më tutje edhe tregun e shërbimeve.

Ne synojmë përafrimin e politikave dhe legjislacionit me direktivat e BE-së për infrastrukturën e cilësisë, mbrojtje të konsumatorit dhe sigurisë së përgjithshme të produkteve. Gjithashtu, do të përmirësojmë legjislacionin e akreditimit dhe metrologjisë, si dhe do të fuqizojmë kapacitetet e metrologjisë, akreditimit dhe standardizimit. Reformat në këtë drejtim do t'i arrijmë me anë të përmirësimit të infrastrukturës së punës, digjitalizimit, rritjes së kapaciteteve njerëzore, si dhe duke e rritur numrin e laboratorëve, akreditimin e tyre dhe nëpërmjet anëtarësimit në organizatat relevante ndërkombëtare.

DRAFT

2.9. Zhvillimi i infrastrukturës dhe kapaciteteve të TIK

Qeveria synon që të zhvillojë infrastrukturën dhe kapacitetet e sektorit të TIK-ut si potencial për zhvillim ekonomik, përmes avancimit të ekonomisë digjitale dhe kapitalit njerëzor. Do të hartojmë Agjenda e re Digjitale 2030 e Kosovës duke ndjekur hapat e transformimit digjital global.

Po ashtu, do të punojmë në infrastrukturën fikse brezgjere dhe atë mobile 5G. Do të mundësojmë identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara në transaksionet elektronike dhe do të zhvillojmë sistemin e Identifikimit Elektronik për qytetarët dhe bizneset. Rëndësi të veçantë do t'i kushtojmë trajnimit të të rinjve në fushën e teknologjisë informative dhe qasjes së tyre në mundësi punësimi edhe në formën online.

Gjithashtu, do të promovojmë bashkëpunimin publiko-privat nëpërmjet projekteve kapitale si Parku i Teknologjisë Digjitale në Bërnice dhe funksionalizimit të Qendrës për Ekselencë Digjitale, në Parkun për Inovacion dhe Trajnim në Prizren.

DRAFT

2.10. Bujqësia, pylltaria dhe zhvillimi rural

Vizioni ynë është zhvillimi bujqësor që përmirëson jetën rurale dhe ndërton një ekonomi të qëndrueshme, nëpërmjet reformës dhe nxitjes së konkurrencës, inovacionit dhe investimeve të reja.

2.10.1 Reformat gjithëpërfshirëse institucionale dhe sektoriale për shërbime më efikase

Qeveria do të bëjë reforma gjithëpërfshirëse në sektorin e bujqësisë, me anë të eliminimit të keq menaxhimit dhe keqpërdorimit e deritashëm. Reformat institucionale do të përfshijnë organizimin e brendshëm të ministrisë, ristrukturimin dhe avancim e Institutit Bujqësor të Kosovës (IBK), Agjencisë së Pyjeve të Kosovës dhe Agjencisë për Zhvillim të Bujqësisë duke përfshirë edhe akreditimin e kësaj të fundit. Do të reformojmë dhe zhvillojmë sistemin për menaxhimin e granteve dhe subvencioneve, do të zhvillojmë sistemin e kontrollit në IBK, do të avancojmë regjistrin dhe kontrollin e produkteve bujqësore dhe unifikojmë numrin identifikues të fermës (NIF) me agjencinë e statistikave dhe atë të ushqimit dhe veterinarisë. Transparenca dhe llogaridhënia do të fuqizojmë nëpërmjet fuqizimit dhe krijimit të mekanizmave përkatës, si dhe zbatimit të rekomandimeve të auditorit.

2.10.2. Rritja e konkurrencës në sektorit agro-ushqimor

Për rritjen e konkurrencës në sektorin agro-ushqimor, do të ndërmarrim reforma të thella nëpërmjet hartimit të Programit dhe Strategjisë për bujqësi dhe zhvillim rural, në pajtim me politikat e përbashkëta bujqësore (PPB). Gjithashtu, do të rishikojmë legjislacionin për bujqësi dhe zhvillim rural, për ushqimin dhe për regjistrimin e bujqësisë. Me qëllim të uljes së barrës administrative, përkatësisht thjeshtimit të lejeve dhe licencave do të rishikojmë legjislacionin përkatës.

Në kuadër të këtyre reformave, do të mbështesim zhvillimin e bizneseve të reja dhe promovimin e produkteve bujqësore, duke organizuar tregun e përbashkët për produktet bujqësore (sigurimin e çmimeve minimale për produktet bujqësore) dhe funksionalizimin e fondit për sigurime bujqësore. Sektorin agro-ushqimor do ta zhvillojmë paralelisht me nevojën e shkathtësive në industrinë e ushqimit, duke zhvilluar standardet profesionale.

2.10.3 Menaxhimi i qëndrueshëm i resurseve natyrore (tokës bujqësore, pyjeve dhe ujit për ujitje)

Për menaxhimin të qëndrueshëm të resurseve natyrore, fillimisht do të rishikojmë ligjin për tokën bujqësore, ligjin për rregullimin e tokës bujqësore dhe ligjin për pyjet. Duke marr parasysh se kemi një tokë bujqësore tejet të fragmentuar, krahas legjislacionit do ta bëjmë edhe inventarizimin e tokave bujqësore. Do të miratojmë strategjinë për sektorin e pylltarisë dhe do të fuqizojmë mekanizmat institucional për mbrojtjen dhe zhvillimin e pyjeve.

Sa i përket infrastrukturës bujqësore, do të orientohemi në sistemet e ujitjes së tokave bujqësore duke bërë rehabilitimin dhe zgjerimin e sistemeve të ujitjes dhe njëkohësisht duke ruajtur ambientin. Do të bëjmë studimet e fizibilitetit të projekteve të ujitjes, të bazuara në Planin për Ujitjen e Tokave Bujqësore.

2.10.4 Mbështetje e bizneseve në zhvillimin e zonave rurale

Në mbështetje të zhvillimit të zonave rurale, do të përgatisim masat për diversifikimit e fermave dhe zhvillimi e biznesit në këto zona. Do të mbështesim bizneset në zhvillimin e turizmit rural, përpunimin e prodhimeve bujqësore në ekonomitë familjare, zhvillimin e akuakulturës në zonat rurale dhe aktiviteteteve artizanale.

2.10.5 Siguria e ushqimit

Qeveria synon avancimin e politikave të sigurisë së ushqimit dhe përafrimin e tyre me standardet e BE-së, të cilat kanë për qëllim sigurimin e një niveli të lartë të sigurisë së ushqimit, shëndetit të kafshëve, mirëqenies së kafshëve dhe shëndetit të bimëve. Në këtë drejtim prioritet do t'i kushtojmë:

- ⇒ Hartimit të kornizës ligjore për ushqimin e sigurt dhe sigurinë ushqimore dhe kornizës ligjore për luftimin dhe parandalimin e sëmundjeve të kafshëve, qarkullimin e kafshëve të gjalla dhe produkteve me origjinë shtazore.
- ⇒ Avancimit të kornizës ligjore për prodhimin, tregtimin, kontrollin, regjistrimin e prodhuesve dhe treguesve të farërave dhe kornizës ligjore për prodhimin, tregtimin, kontrollin, regjistrimin e prodhuesve dhe treguesve të materialit fidanor.

Gjithashtu, do të plotësojmë kornizën ligjore për përcaktimin e rregullave shëndetësore për nënproduktet e kafshëve dhe derivatet e tyre, të cilat nuk janë të destinuara për konsum njerëzor, si dhe udhëzimi për përcaktimin e rregullave shëndetësore për nënproduktet e kafshëve dhe derivatet e tyre, të cilat nuk janë të destinuara për konsum njerëzor. Po ashtu, do të angazhohemi për funksionalizimin e fabrikës për trajtimin e nën-produkteve shtazore.

2.11. Zhvillimi rajonal

Vizioni ynë është zhvillimi i balancuar dhe i qëndrueshëm rajonal, me rritje të kohezionit socio-ekonomik e territorial. Këtë do ta arrijmë nëpërmjet zhvillimit të politikave dhe programeve për zhvillim rajonal dhe stimulimin e bashkëpunimit ndërrajonal, me synim të zvogëlimit të pabarazive rajonale.

➤ *Kompletimi i politikave për zhvillim socio-ekonomik rajonal*

Me kompletimin e politikave për zhvillim socio-ekonomik rajonal do të definojmë fushat e zhvillimit rajonal, nevojat dhe koordinimin e investimeve, punën dhe funksionimin e mekanizmave që do të shërbejnë për një zhvillim rajonal socio-ekonomik të balancuar. Gjithashtu, do të ndërmarrim veprimet dhe procedurat e nevojshme për hartimin e ligjit për zhvillim rajonal, themelimin e mekanizmave institucional për zhvillim rajonal si dhe do të bëjmë analizën mbi vlerësimin e fushave të nevojshme për investime me ndikim rajonal.

➤ *Zvogëlimi i pabarazive rajonale*

Zvogëlimi i dallimeve në aspekt të zhvillimit socio-ekonomik dhe ngritja e cilësisë së jetës në rajone zhvillimore nuk mund të arrihet pa ngritjen e kapaciteteve të rajoneve, në mënyrë që të kenë një konkurrencë të mirëfilltë ndërrajonale. Për këtë, do të ndërmarrim masa për përcaktimin e prioriteteve në bazë të vlerësimeve për zhvillim socio-ekonomik të rajoneve, krijimi i data bazës për inventarizimin e resurseve natyrore, ekonomike dhe kulturore sipas rajoneve zhvillimore, analiza e shpërndarjes së granteve në sektorin privat nga niveli qendror në rajone, në mënyrë që të arrijmë nivele më të larta të produktivitetit, punësimit dhe prosperitetit.

➤ *Zgjerimi i bashkëpunimit ndër-rajonat dhe transnacional*

Do të zgjerojmë bashkëpunimin ndër-rajonat, do të rrisim pjesëmarrjen në nismat trans-nacionale dhe do të mundësojmë përfshirjen në programet e ndryshme të BE-së, që kanë të bëjnë me zhvillim rajonal, siç janë BALKANMED, ADRION, DANUB.

2.12. Mjedisi dhe Planifikimi Hapësinor

Vizioni ynë është planifikimi dhe investimet cilësore, në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm dhe infrastrukturës së integruar në harmoni me mjedisin e pastër, mirëqenien dhe mobilitetin.

2.12.1 Përmirësimi i cilësisë së ajrit

Qeveria do të angazhohet për përmirësimin e ajrit dhe resurseve natyrore nëpërmjet kompletimit të kornizës ligjore dhe rishikimit të kornizës strategjike. Në kuadër të përmirësimit të kornizës strategjike do të miratojmë ligjin për mbrojtjen e ajrit nga ndotja dhe udhëzimin administrativ për rregullat dhe normat e shkarkimeve në ajër nga burimet e palëvizshme të ndotjes. Gjithashtu, do të përgatisim dhe lansojmë portalin kombëtar për cilësinë e ajrit. Me qëllim të ndërmarrjes së masave kundër ndotjes, do të kryejmë vlerësime për të identifikuar burimet e ndotjes së ajrit për të gjithë territorin e vendit. Po ashtu, do të plotësojmë kornizën strategjike me miratimin e Strategjisë për Zhvillim të Qëndrueshëm Mjedisor dhe planit të veprimit për cilësinë e ajrit. Për të adresuar ndotjen e ajrit në zona të caktuara, do të hartojmë masat e kontrollit të ajrit për Prishtinën, për zonat tjera të rëndësishme të anglomerateve dhe për zonat të ndjeshme.

2.12.2 Menaxhimi i integruar i mbeturinave

Qeveria do ta miratojë Strategjinë për menaxhimin e integruar të mbeturinave. Nëpërmjet saj synojmë një planifikim dhe zhvillimin e qëndrueshëm dhe promovimin e vlerave e praktikave të një ekonomie qarkore në shkallë vendi. Kjo qasje do të mundësojë zhvillim të integruar dhe të qëndrueshëm i cili është i nevojshëm për shëndetin publik, zhvillimin social dhe ekonomik të vendit.

Do të plotësojmë kornizën ligjore për mbeturina, duke përfshirë edhe ligjin për mbeturina nga industria e nxjerrjes së mineraleve. Gjithashtu, do të punojmë në përmirësimin e infrastrukturës fizike për mbeturina, nëpërmjet zgjerimit të deponive të mbeturinave, konsolidimit të kompanive publike për mbledhjen e mbeturina, ndërtimit të qendrave të transferimit dhe riciklimit, ndërtimit të impianteve për trajtim të ujërave të zeza dhe funksionalizimit të puseve për monitorim të ujërave nëntokësor. Për këtë, do të fuqizojmë mekanizmat inspektues, nëpërmjet trajnimit të inspektorëve, ndalimit të aktiviteteve të jashtëligjshme për shfrytëzim të resurseve minerare dhe do të mbikëqyrim gjendjen e mbeturinave të rrezikshme.

2.12.3 Menaxhimi i ujërave dhe ngritja e infrastrukturës

Menaxhimi efektiv i resurseve ujore është parakusht për sigurimin e ujit në sasi të mjaftueshme, në cilësi të duhur si dhe në kohën dhe vendin e duhur, për nevojat e popullatës dhe të zhvillimit ekonomik. Rrjedhimisht, menaxhimi efektiv i resurseve

ujore ka rëndësi thelbësore për mirëqenien sociale dhe zhvillimin e qëndrueshëm të çdo vendi.

Me qëllim të arritjes së objektivave themelore sa i përket menaxhimit të resurseve ujore, që janë, mbrojtja e ujërave, mbrojtja nga veprimet e dëmshme të ujërave dhe shfrytëzimi eficient i ujërave, do të përmirësojmë kornizën ligjore të ujërave, ku hyn rishikimi i ligjit për ujëra apo hartimi i një ligji të ri, kompletimi i akteve nënligjore që kërkohen për zbatimin e ligjit, sidomos rreth koncesionit dhe hartimi i ligjit për financimin e menaxhimit të resurseve ujore.

Po ashtu, do të hartojmë planet për menaxhimin e pellgjeve lumore, studimet e fizibilitetit për lokacionet për akumulimin e ujërave dhe do të bëhet vlerësimi i sigurisë së digave ekzistuese.

Ndër të tjera, do të angazhohemi në mbrojtjen e resurseve ekzistuese ujore nga tej shfrytëzimi, eksploatimi, ndotjet industriale dhe do të vendosim rregullat në dhënien e së drejtës ujore, si dhe do të konsolidojmë institucionet për menaxhimin e ujërave ku përfshihet edhe Autoriteti i Rajonit të Pellgjeve Lumor.

2.12.4 Mbrojtja e natyrës, biodiversitetit dhe planifikim hapësinorë të qëndrueshëm

Qeveria do të angazhohet për mbrojtjen e natyrës nëpërmjet rishikimit të kornizës ligjore dhe kornizës strategjike. Në kuadër të këtij rishikimi, do të hartojmë ligjin për mbrojtjen e natyrës, ligjin për ndryshimet klimatike, ligjin për parqet kombëtare dhe do të hartojmë strategjia për mbrojtjen e mjedisit. Po ashtu, do të punojmë në përgatitjen e kalendarit për përafrimin e legjislacionit me *Acquis* të BE-së dhe do të përgatisim inventarin për emetimin e gazrave serë.

Për një planifikim të zhvillimit të qëndrueshëm, do të hartojmë Planin Hapësinor të Kosovës dhe hartën zonale. Për mbrojtjen e parqeve kombëtare, do të hartojmë planet hapësinore për parqet kombëtare "Sharri" dhe "Bjeshkët e Nemuna" dhe do të ngrisin kapacitetet e Institutit për Planifikim Hapësinor. Ndër të tjera, do të angazhohemi në avancimin e kornizës ligjore për fushën e kadastrit, administrimit të tokës dhe shpronësimit dhe do të bëjmë aerofotografimin e territorit të Kosovës, ridizajnimin e gjeoportalit, përditësimin e të dhënave hapësinore dhe do të zhvillojmë aplikacionin për menaxhimin e të dhënave të shpronësimit.

2.12.5 Banimi social dhe banimi i përballueshëm

Qeveria do t'i kushtojë një rëndësi të veçantë edhe banimit social. Për një banim social të qëndrueshëm do të hartojmë ligji për banim social dhe politikat dhe planet në harmoni me vlerësimin e gjendjes ekzistuese të banimit në nivel kombëtar dhe vlerësimin të gjendjes së procesit të legalizimit dhe përditësimin të objekteve pa leje. Për këtë, do të finalizojmë Studimi i Fizibilitetit për Programin e Banimit Social në Kosovë, organizuar nga Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe

Infrastrukturës, mbështetur nga Banka Zhvillimore e Këshillit të Evropës dhe UN-Habitat. Në këtë kontekst do të sigurojmë një qasje progresiste. Duke mos lënë askënd prapa, duke mos lënë askënd jashtë do të sigurojmë banim për të gjithë, jo vetëm strehim por banim të dinjitetshëm, individual e social. Për të moshuarit, që presin ndihmën tonë do t'i ndërtojmë edhe 5 shtëpi të tjera me shërbime të përkujdesjes për ta.

Po ashtu, do të mundësojmë banim i përballueshëm për 4 mijë familje. Kjo do të arrihet nëpërmjet programit "120×120" dhe "150×150", ku familjet përfituese do të bëhen pronarë të banesave me këste mujore prej vetëm 120 respektivisht 150 eurove maksimumi dhe për një periudhë kohore prej jo më shumë se 150 muajve. Kostoja vjetore e këtij projekti është rreth 22 milionë euro, por kjo shumë gradualisht i kthehet institucionit, i cili do të themelohet dhe ngarkohet me implementimin e projektit.

DRAFT

2.13 Infrastruktura

Qeveria do të angazhohet për krijimin e sistemit të integruar për transportin rrugor, hekurudhor dhe ajror, në funksion të zhvillim ekonomik. Për këtë, do të rishikojmë politikat në sektorin e transportit duke rishikuar Strategjinë e Transportit Multimodal dhe kornizën ligjore për sektorin në përgjithësi. Po ashtu, do të vazhdojmë zbatimin e projekteve rrugore dhe hekurudhore me rëndësi shtetërore dhe do të planifikojmë projekte të reja për ndërlidhje më të mirë të rajoneve të Kosovës dhe shteteve fqinjë. Ndër të tjera, në kuadër të përmirësimit të sigurisë në komunikacion, mirëmbajtja e rrugëve dhe përmirësimin e shërbimeve. Po ashtu, do të rishikojmë kornizën ligjore si dhe do të instalojmë sistemin inteligjent të transportit (ITS).

2.13.1 Infrastrukturë rrugore të integruar

Krijimi i sistemit të integruar për transportin rrugor mundëson lidhje më të mirë dhe më të shpejtë mes rajoneve brenda vendit dhe jashtë saj, në këtë aspekt, do të përfundojmë projektet ekzistuese infrastrukturore si ndërtimi i segmentit të autostradës Besi-Merdare dhe autostradës Prishtinë – Gjilan, zgjerimi i rrjetit ekzistues rrugor Prishtinë-Mitrovicë, dhe autoudhën Kijev-Zahaq dhe projekteve të reja si zgjerimi i rrugëve nacionale Istog- Pejë- Deçan - Gjakovë - Prizren, përfshirë rrugët qarkore, rehabilitimi i rrugëve kombëtare Qafë Duhël - Shtime- Ferizaj, që lidhet me autostradën Prishtinë – Shkup, si dhe ndërtimi i rrugëve kufitare Deçan-Plavë, Prizren-Tetovë dhe Gjilan – Kumanovë.

Gjithashtu, vëmendje do t'i kushtojmë rehabilitimit të rrjetit ekzistues si dhe ndërtimit të rrugëve të reja – (Mbështetje të komunave të Kosovës në realizimin e projekteve rajonale në infrastrukturën rrugore) dhe ndërtimit të unazës së jashtme të Prishtinës.

2.13.2 Infrastruktura hekurudhore për zhvillim Ekonomik

Në kuadër të infrastrukturës hekurudhore, Qeveria do të punojë në modernizim dhe zhvillim të saj në mënyrë që të ofrojë shërbime të qëndrueshme. Për këtë, vëmendje do t'i kushtojmë transpozimi i *acquis* së BE-së për tregun hekurudhor, në veçanti, harmonizimi i ligjit për hekurudhat si dhe projekteve infrastrukturore, si rehabilitimi dhe modernizimi i linjës hekurudhore 10-të (Fushë-Kosovë - Hani i Elezit dhe Fushë-Kosovë – Mitrovicë-Leshak), studimi i fizibilitetit për linjën hekurudhore Kosovë – Shqipëri dhe asaj Prishtinë-Aeroporti i Prishtinës dhe aplikimi për anëtarësim të Kosovës në organizata ndërkombëtare të Transportit hekurudhor (UIC, RNE, ERA, CIM).

2.13.3 Politikat e aviacionit civil

Në kuadër të Politikave të Aviacionit Civil, Qeveria do të vazhdojë të mbështesë autoritetet në ndërtimin dhe zhvillimin e hapësirës së ulët ajrore dhe hapjen e rrjedhës së trafikut në korridore të reja në hapësirën e ulët ajrore dhe në ndërtimin dhe zhvillimin e infrastrukturës dhe resurseve njerëzore, për t'u pavarësuar në të ardhmen

në ofrimin e shërbimeve ajrore në hapësirë të lartë të Kosovës nga Prishtina. Për këtë, vëmendje do t'i kushtojmë integritet të hapësirës së ulët ajrore në sisteme me fqinjët me theks të veçantë Shqipërinë, Maqedoninë dhe Malin e Zi, si ndihmë drejt automatizimit të sistemit për menaxhim të trafikut ajror, kthimit të kontrollit të hapësirës ajrore të Republikës së Kosovës, që ndikon në zhvillimin e industrisë së aviacionit civil dhe aplikim për anëtarësim të Kosovës në Organizatat Ndërkombëtare të Aviacionit (ICAO, EASA, EUROCONTROL, ECAC).

Gjithashtu, do të koordinojmë planifikimin tranzitor, duke kyçur dhe integruar Kontrollorët e Trafikut Ajror Kosovar në ofrimin e shërbimeve të navigimit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës që ndihmon drejt nevojave për certifikim të operimeve dhe shërbimeve të ofruara. Sa i përket investimeve në infrastrukturë, do të bëjmë mbulimin e kostos së investimeve të infrastrukturës, në pajtim me rregullat, politikat dhe praktikat evropiane.

2.13.4 Siguria dhe mirëmbajtja rrugore

Duke marrë parasysh që niveli i ulët i sigurisë rrugore është një shqetësim i madh, Qeveria do t'i kushtojmë vëmendje të veçantë këtij problemi duke vendosur sistemin inteligjent të transportit (ITS), mirëmbajtjes dhe sinjalizimit të rrugëve nacionale dhe rajonale të Kosovës, ngritjes së kapaciteteve profesionale në fushën e inspektimit të sigurisë rrugore dhe funksionalizimit të strukturave për sigurinë e trafikut rrugor.

Do të krijohen qendra mobile për kontrollim të automjeteve në rrugë për kontrollin e emetimit të gazrave të liruar nga automjetet, përmirësimi e sistemit të dhënave për aksidente rrugore dhe identifikimi i akteve rrugore me rrezikshmëri të lartë.

Gjithashtu, do të plotësojmë korniza ligjore për përcaktimin e kushteve dhe procedurave për homologim të mjeteve rrugore, kornizën ligjore për automjetet dhe patent shofer, për menaxhimin e sigurisë së infrastrukturës rrugore, për kushtet e pjesëmarrjes në rrugë të automjeteve, licencimin e operatorëve të transportit rrugor të mallrave, dhe për licencimin e makinistëve.

2.14 Energjia dhe minierat

Krijimi i kushteve për zhvillim ekonomik të qëndrueshëm përmes teknologjisë, energjisë së pastër e të përbalueshme.

2.14.1 Krijimi i kushteve për furnizim të qëndrueshëm me energji

Qeveria do të angazhohet për krijimin e kushteve të favorshme për furnizim të qëndrueshëm e të përbalueshëm me energji për të gjithë qytetarët dhe ndërmarrjet e Kosovës, duke konsideruar edhe ndikimin në mjedis. Në këtë aspekt rol kyç do të luaj rritja e efikasitetit të energjisë dhe rritja e shumëllojshmërisë së burimeve energjetike. Duke u bazuar në të dhëna, do të rishikojmë strategjinë e energjisë në funksion të harmonizimit me kërkesat energjetike në vend, si dhe me përpjekjet për përmirësimin e ambientin në të cilin jetojmë. Po ashtu, do të hartojmë planin kombëtar për energji dhe klimë si dhe do të rishikojmë kornizën ligjore që do të bëhet në harmoni të plotë me strategjinë e re të energjisë.

Ndër të tjera, do të punojmë në përmirësimin e menaxhimit të kapaciteteve ekzistuese energjetike, si bazë për siguri në furnizim energjetik dhe rrugë e drejtë gjatë tranzicionit të dekarbonizimit energjetik. Do të zbatojmë masat ambientale në termocentralin Kosova B dhe dekomisionimin e aseteve jo-funksionale të Kosovës A. Rëndësi e veçantë do t'i kushtohet shqyrtimit të fizibilitetit të të gjitha mundësive për zhvillimin e sistemit të gazit natyror, si dhe krijimit të tregut sa më konkurrues energjetik. Nëpërmjet Fondit për Efikasitet të Energjisë (EE), i cili do të jetë i qëndrueshëm financiarisht, do të zbatojmë masat e EE, me synim që skemat financiare të shtrihen edhe në mbështetjen e sektorit privat dhe amvisëri.

2.14.2 Përmirësimi i performancës së sektorit minerar

Qeveria do të angazhohet për shfrytëzimin optimal të resurseve. Do të avancojmë kornizën ligjore dhe do të analizojmë gjendjen e Trepçës dhe minierave të tjera në Kosovë, me qëllim të ngritjes së performancës së tyre dhe identifikimin e potencialit të rritjes së kapaciteteve prodhuese. Secili vendim do ta mbështesim në alternativa të arsyeshme ekonomike, teknologjike, sociale e mjedisore.

2.15 Arsimi dhe shkenca

Arsimi është mundësi e madhe dhe burim shumë i rëndësishëm për zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik e shoqëror të Kosovës. Brenda kësaj kornize, ne planifikojmë 6 zona të domosdoshme të transformimit: edukimin parashkollor, tekstet e reja shkollore, shkollimin profesional, sistemin e bursave, arsimin e lartë pa pagesë dhe themelimin e fondit për hulumtime shkencore. Jetësimi i projektit për edukimin parashkollor në çdo komunë do të paraprihet nga një hap i rëndësishëm - ofrimi i kushteve preferenciale të pagesës ose heqja e pagesës për çerdhen e fëmijëve për kategori të caktuara të popullsisë. Me përmirësimin e cilësisë së teksteve të reja shkollore, do të avancojmë arsimin parauniversitar dhe do të fillojmë planifikimin për shkollat digjitale. Shkollat profesionale të mesme të larta do të ringjallen e modernizohen me mjetet, kurrikulat, tekstet dhe materialet mësimore, profilet dhe veçanërisht me programin e praktikës. Shtrirjen dhe rritjen e tyre do ta planifikojmë sipas strategjisë zhvillimore në këmbim me kërkesat e ndërmarrësisë. Ne do të fuqizojmë e mbështesim me prioritet vajzat, andaj zotohemi të sigurojmë 1000 bursa studentore për vajzat, me prioritet ato që zgjedhin të studiojnë shkencat teknike e natyrore. Ne qëndrojmë për arsimin e lartë publik pa pagesë. Universitetet do t'i fuqizojmë drejt kërkimit shkencor. Të gjitha këto do të arrihen nëpërmjet këtyre qëllimeve strategjike:

2.15.1 Arsim cilësor, gjithëpërfshirës dhe i digjitalizuar

Qeveria do të angazhohet për arsim cilësor nëpërmjet stabilizimit të gjendjes në shkolla pas pandemisë COVID-19. Përveç kësaj, sigurimi i cilësisë në institucionet e arsimit parauniversitar, përmirësimi i mësimdhënies dhe mësimnxënies si dhe punës edukative-arsimore në institucione janë pjesë e synimeve tona kryesore për këtë nivel të arsimit, Përmirësimi i qasjes dhe përfshirjes në edukimin në fëmijëri të hershme do të arrihet me ndërtimin e çerdheve të reja, ridestinimin e hapësirave shkollore për këtë nivel si dhe ofrimin e kushteve preferenciale të pagesës ose lirimit nga pagesa për familjet në nevojë. Në arsimin fillor do të ndryshojmë rrënjësisht paradigmen, duke e shqyrtuar mundësinë e zëvendësimit të notimit diferencial për klasat 1 deri 4 dhe zëvendësimit me vlerësimin formativ. Në arsimin parauniversitar logjika gjuhësore, logjika matematikore dhe mendimi kritik do të jenë pjesë e praktikave të mësimdhënies në të gjitha nivelet. Do të ofrojmë në gjithë vendin shujta falas për të gjithë nxënësit nga klasa e parë deri në të pestën. Parakusht për rritjen e cilësisë në arsim është edhe mbështetja e mësimdhënësve në zhvillimin e vazhdueshëm profesional të mësimdhënësve. Ne do të krijojmë bibliotekat e mësimdhënësve duke i pajisur ato me literaturën relevante dhe të kohës. Për mësimdhënësit do të ofrojmë edhe banimin me kosto të përballeshme. Në bashkëpunim me mësimdhënësit do të sigurojmë një model të vlerësimit dhe shpërblimit të performancës.

Do të rrisim besueshmërinë për rezultatet e testeve kombëtare dhe do të hartojmë politika arsimore bazuar në të dhëna. Po ashtu, do të punojmë për gjithëpërfshirje në arsim për fëmijët nga grupet e marginalizuara, nëpërmjet ofrimit të mundësive të

barabarta, krijimit të mjediseve të sigurta dhe miqësore për fëmijët në shkolla. Do të bashkëpunojmë me Ministrinë e Arsimit të Republikës së Shqipërisë dhe institucionet vartëse të saj. Gjithashtu, Qeveria do të angazhohet për përmirësimin e infrastrukturës dhe shfrytëzimit efektiv të teknologjive digjitale në procesin mësimor.

2.15.2 Harmonizimi i arsimit dhe aftësisë profesionale me kërkesat e tregut të punës

Qeveria do të angazhohet për harmonizimin e arsimit dhe aftësisë profesionale me tregun e punës, nëpërmjet ndërlidhjes së kurrikulave me tregun e punës. Për këtë duhet t'i avancojmë profilet e shkollave të mesme profesionale me profesione për të cilat ka kërkesë për zhvillimin e ekonomisë së vendit. Shkollat profesionale do të pajisen me punëtorë për realizimin e punës praktike. Për t'a arritur këtë do të funksionalizojmë dhe rrisim së kapacitetet Agjencisë për Arsim dhe Aftësi Profesionale dhe Arsimin e të Rriturve, duke vazhduar me finalizimin e kurrikulës bërthamë dhe rishikimin e kurrikulave të AAP, zhvillimin e programeve të nivelit KKK/EQF 5 dhe standardeve të profesionit, si dhe zhvillimin e një programi njëvjeçar master për mësimdhënësit e AAP. Qeveria do të angazhohet edhe për krijimin e kushteve për zhvillimin e punës praktike dhe praktikës profesionale (praktika në vendin e punës), si dhe përmirësimin e orientimit dhe këshillimit në karrierë me anë të zhvillimit të një modeli të orientimit dhe këshillimit në karrierë në AAP dhe kryerjen e studimeve gjurmuese (tracer studies).

2.15.3 Menaxhim efektiv i sistemit të arsimit në të gjitha nivelet

Qeveria do të angazhohet për menaxhim efektiv të arsimit nëpërmjet riorganizimit të Ministrisë dhe rishikimit të roleve të agjencive vartëse të saj, avancimit të politikave dhe legjislacionit në fushën e arsimit, ndërtimit të një sistemi efektiv për menaxhimin e shkollës duke forcuar kapacitetet menaxheriale të shkollave, rishikimit të metodologjisë dhe formulës së financimit të arsimit parauniversitar dhe vendimmarrjes në arsim e bazuar në të dhëna.

2.15.4 Arsim i lartë me cilësi dhe integritet, në harmoni me standardet ndërkombëtare

Qeveria do të angazhohet për cilësi dhe integritet në arsimin e lartë, nëpërmjet zbatimit të procesit të akreditimit në pajtim me standardet ndërkombëtare të cilësisë, që do të mundësojë rikthimin e Agjencisë së Kosovës për Akreditim në ENQA dhe EQAR. Gjithashtu do të ruajmë pavarësinë profesionale dhe funksionale të Këshillit Shtetëror të Cilësisë dhe do të ofrojmë mbështetjen për kërkesat e tyre për burime njerëzore e buxhetore. Po ashtu do të angazhohemi për institucionalizimin e kontrollit anti-plagjiaturë, rritjen e transparencës në arsimin e lartë, përmirësimin e kushteve për studentët si dhe ndërlidhjen e programeve në arsimin e lartë me tregun e punës, organizimin e punës praktike për studentë në institucionet publike dhe private. Ne do të lehtësojmë procedurat e angazhimit vullnetar të studentëve dhe do

të njohim këtë angazhim si përvojë të punës. Ne jemi për arsim publik falas. Në institucionet publike do të hiqen tarifatat për pagesën e semestrit. Do të punojmë në sigurimin e qasjes në literaturën bashkëkohore, si dhe në sigurimin e bursave për studentë brenda dhe jashtë vendit.

2.15.5 Përmirësimi i mjedisit për kërkime dhe inovacion

Qeveria synon përmirësimin e mjedisit për kërkime shkencore nëpërmjet sigurimit të financimit për veprimtarinë kërkimore-shkencore në pajtimin me ligjin në fuqi, si dhe integrimin e Kosovës në hapësirën kërkimore evropiane duke fituar statusin e asociuar në Horizon Europe. Do të themelojmë Fondin e Hulumtimeve që do t'iu dedikohet kërkuesve, ligjëruesve, profesorëve e specialistëve mjekësorë, ku këto hulumtime më pastaj do përdoren si evidencë për politikëbërje. Do të themelojmë Këshillin për Inovacion dhe do të aplikojmë për anëtarësim në European Innovation Scoreboard. Do të prodhojmë edhe statistikat në pajtim me standardet ndërkombëtare për këtë fushë. Ndërlidhja e punës hulumtuese në universitete me industrinë, përmes qasjes së specializimeve të mençura, përkatësisht zhvillimin e Strategjisë për Specializim të Mençur do të jetë një nga masat kryesore, duke funksionalizuar edhe Parkun e Trajnimeve dhe Inovacionit në Prizren. Do të sigurohemi se talenti, dija dhe puna e rinisë do të optimalizohen duke e vendosur shtetin tonë në hartën botërore të inovacionit dhe teknologjisë. Kjo do të arrihet edhe duke ofruar përkrahje të drejtpërdrejtë për bizneset me qëllim stimulimin e ndërmarrësisë dhe inovacionit. Pra, synimi ynë është rritja e investimeve publike dhe private për hulumtim, zhvillim dhe inovacion në një numër të caktuar sektorësh industrialë, që do të ndihmojë në zhvillimin ekonomik të vendit.

2.16 Kultura, Rinia dhe Sporti

2.16.1 Mbrojtja dhe zhvillimi i trashëgimisë kulturore

Me qëllim të fuqizimit të mbrojtjes dhe menaxhimit të trashëgimisë kulturore në përputhje me Konventat Evropiane dhe Kartat Ndërkombëtare, Qeveria e Kosovës do të bëjë rishikimin dhe plotësimin e kornizës ligjore. Për qëndrueshmëri të trashëgimisë kulturore do të funksionalizohen mekanizmat për menaxhimin dhe monitorimin sistematik të gjendjes së monumenteve të trashëgimisë kulturore. Gjithashtu, Qeveria do të angazhohet në rregullimin e statusit të mbrojtjes së përhershme për të gjitha kategoritë e trashëgimisë kulturore dhe përmirësimin e gjendjes fizike të monumenteve të trashëgimisë kulturore në rrezik dhe funksionalizimit të tyre.

Qeveria do të punojë në planifikimin e integruar të zonave të veçanta të mbrojtura dhe zonave të tjera me interes të veçantë në nivelin qendror dhe lokal, si dhe do të angazhohet në promovimin i trashëgimisë shpirtërore si komponent për ngritje të vetëdijes dhe edukim të gjeneratave të reja. Do të rriten kapacitetet duke përfshirë kapacitetet e muzeve të Kosovës dhe themelimi i Muzeve të reja.

Për të arritur këto më lartë, është e nevojshme të punohet në ngritjen e kapaciteteve institucionale dhe profesionale, si dhe efikasitetit të shërbyesve civilë në mbrojtjen e trashëgimisë kulturore. Do të angazhohemi në krijimin e programeve të edukimit formal dhe jo-formal rreth trashëgimisë dhe diversitetit kulturor, si dhe ngritjes së vetëdijes në fushën e trashëgimisë kulturore dhe natyrore.

2.16.2 Arti dhe kultura si kontribuues qenësor në mirëqenien sociale e ekonomike

Qeveria do të mbështes artin dhe kulturën duke investuar në infrastrukturën fizike, në veçanti sa i përket Teatrit Kombëtar, Baletit Kombëtar, Bibliotekës Kombëtare, Galerisë Kombëtare, Galerisë "Qafa", Filarmonisë së Kosovës, Ansambllit "Shota", Kosovafilmin, si dhe ndërtimin e Teatrit të Operës dhe Baletit. Gjithashtu, do të bëhet edhe rishikimi dhe plotësimi kornizës ligjore. Qeveria e Kosovës do të bashkëpunojë me të gjithë hisedarët në fushën e artit dhe kulturës për të finalizuar dhe miratuar Strategjinë për Kulturë. Do të themelojmë institucionet si Teatrin e Operës dhe Baletit dhe Institutin Kulturor. Qeveria do të angazhohet për zhvillimin e kapaciteteve institucionale për qëndrueshmëri financiare dhe administrative të institucioneve shtetërore të kulturës, rishikimin e politikës për skenën e pavarur, përmirësimin e koordinimit ndërinstitucional dhe zhvillimin e diplomacisë kulturore për promovim të identitetit shtetëror.

2.16.3 Fuqizimi i të rinjve në jetën ekonomike dhe sociale të vendit

Qeveria do të mbështesë rritjen e përfshirjes së të rinjve në tregun e punës përmes edukimit jo-formal, politikave aktive, ofrimit të shërbimeve të punësimit, dhe lehtësimit të qasjes në financim për ndërmarrësi, si dhe kushte më të mira për të rinjtë. Në këtë drejtim, do të themelojmë Fondin për Ndërmarrësi për të Rinjtë. Me këtë, për

vajzat dhe djemtë nga i gjithë vendi që orientohen nga ndërmarrësia në këtë fushë, do të vihen në dispozicion deri në 2 mijë grante në vit, me një vlerë totale prej 20 milionë euro. Kështu për herë të parë dhe për çdo vit, 2000 grupe entuziastësh të rinj do t'i kenë kushtet për t'i avancuar idetë e tyre. Gjithashtu, do të ndërtojmë edhe Qendrën për Rehabilitimin e të Rinjve, si dhe do të promovojmë punën vullnetare, fuqizimin e organizatave rinore dhe bashkëpunimin e të rinjve në Kosovë me të rinjtë e diasporës nëpërmjet iniciativave të përbashkëta kulturore, sportive dhe ndërmarrëse. Prioritet i Qeverisë është gjithashtu zhvillimi i programeve për të rinjtë që iu takojnë grupeve të marginalizuara me fokus gratë e reja, komunitetet minoritare dhe personat me aftësi të kufizuara. Ndër të tjera, ne synojmë të kemi rini aktive në vendimmarrje publike dhe të mbështesim aktivitetet e shkëmbimit ndërkombëtar. Prioritet është edhe plotësimi i kornizës ligjore për sektorin rinor në harmoni me politikat e Bashkimit Evropian, dhe hartimi dhe zbatimi i Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Rininë.

2.16.4 Sporti mekanizëm për konsolidimin e imazhit tonë shtetëror

Për ne sporti është prioritet shtetëror. Andaj qeveria do të angazhohet për një shoqëri të shëndoshë dhe të aftë nëpërmjet fuqizimit dhe konsolidimit të sportit. Qëllimi ynë për këtë fushë është edhe avancimi i politikave kombëtare për sport dhe plotësimi i kornizës ligjore për ta harmonizuar atë me standardet e organizatave ndër-qeveritare dhe organizatave ndërkombëtare sportive. Për këtë qëllim, Qeveria do të angazhohet për zbatimin e parimeve të qeverisjes së mirë në sport dhe ngritjes së kapaciteteve për menaxhim dhe administrim sportiv. Në kuadër të fuqizimit të institucioneve do të punohet në zhvillimin e mjekësisë sportive dhe fuqizimin e sportit shkollor dhe atij universitar.

Për një shoqëri të shëndoshë do ta fuqizojmë sportin shkollor dhe universitar, e do të punojmë në përfshirjen aktive të komunitetit në aktivitete sportive rekreative dhe shëndetësore. Prioritet gjithashtu është zhvillimi i sportit elitare dhe rritja e rezultateve kulminante sportive në arenën ndërkombëtare si dhe të nivelit shtetëror për trajnimin dhe zhvillimin e trajnerëve, programe për identifikimin dhe zhvillimin e talentëve në sport, organizimin e garave vendore dhe ndërkombëtare, si dhe mbështetjen e klubeve sportive dhe sportistëve gjatë dhe pas karrierës së tyre. Qeveria gjithashtu, do të promovojë masovizimin e sportit për vajzat dhe gratë.

Qeveria e Kosovës do të rishikoj dhe prioritetizoj investimet në infrastrukturën fizike për sport në mënyrë që këto investime të bëhen në përputhshmëri me standardet ndërkombëtare, si dhe do të iniciojë proceset e ndërtimit të projekteve të reja infrastrukturore. Gjithashtu do të bëhet rregullimi i shfrytëzimit fleksibil të hapësirave ekzistuese sportive në shkolla dhe fuqizimi i dialogut për komercializimin e fushës së sportit.

2.16.5 Mbështetja për librin dhe veprimtarinë botuese

Qeveria do të lehtësojë qasjen ndaj librit dhe të nxisë shprehinë e leximit në të gjitha nivelet e arsimit. Do të mbështesë librin nëpërmjet financimit të botimit të titujve të rinj, blerjes së librave nga botuesit, mbështetjes së përkthimeve, botimit të veprave me vlerë të veçantë kulturore, mësimore dhe shkencore, shpërndarjes së tyre në biblioteka dhe do të mbështesë botimin e revistave letrare. Do të fuqizohet zbatimi dhe respektimi i të Drejtave të Autorit dhe të Drejtave të Përafërta duke përmirësuar kornizën ligjore, uljen e piratërisë fizike dhe asaj digjitale si dhe nëpërmjet promovimit, edukimit dhe rritjes së respektit për të drejtën e autorit. Qeveria gjithashtu do të rrisë bashkëpunimin rajonal si dhe me Organizatën Botërore të Pronësisë Intelektuale dhe shtetet anëtare të saj me qëllim të përfitimit nga programet e saj të trajnimit dhe anëtarësimit.

DRAFT

2.17 Politika e jashtme dhe diaspora

Politika e jashtme ka efekt në jetën e përditshme të qytetarëve në mënyra të ndryshme. Për këtë qëllim prioriteti kryesor i Qeverisë është forcimi i subjektivitetit ndërkombëtar të Republikës së Kosovës, që do të arrihet përmes përmirësimit të shërbimit të jashtëm, strategjisë së lobimit dhe promovimit diplomatik, kulturor dhe ekonomik.

2.17.1 Reformimi i shërbimit të jashtëm

Për Politikën e Jashtme është e rëndësishme të bëhet një rikapitulim dhe analizë e sfidave, sukseseve dhe gjendjes aktuale si dhe rishikim funksional të shërbimit të jashtëm si tërësi. Prandaj, shërbimi i jashtëm i Kosovës do të transformohet gradualisht në mënyrë që të jetë efektiv, duke filluar nga përmirësimi i bazës ligjore, ndërtimi i një akademie të mirëfilltë diplomatike, vënia e diplomacisë ekonomike e kulturore si prioritet të punës së ambasadave të Republikës së Kosovës e deri tek përzgjedhja e diplomatëve në bazë të kriterëve të matshme të profesionalizmit dhe integritetit. Reforma e shërbimit të jashtëm të Kosovës do të sigurojë shërbim më të mirë për qytetarët jashtë vendit, transparencë, reputacion më të mirë të diplomacisë si dhe përfaqësim më të dinjitetshëm të Republikës së Kosovës në arenën ndërkombëtare.

2.17.2 Thellimi i bashkëpunimit me vendet me interes strategjik dhe marrëdhënieve dypalëshe

Republika e Kosovës do ta forcojë subjektivitetin e saj ndërkombëtar. Kjo vlen si për përpjekjet për njohje dhe marrëdhënie të ndërsjellta diplomatike, anëtarësimin në organizata ndërkombëtare, bashkëpunimin ekonomik, shkëmbimet kulturore, ashtu edhe për të gjithë spektrin e bashkëpunimit bilateral dhe multilateral.

Partneriteti me vendet me interes strategjik përveç pozicionimit të përbashkët liberal/ekonomik do të përmbajë edhe dimensionin gjeopolitik të kultivimit të marrëdhënieve dypalëshe dhe avancimin e interesave reciproke. Një vëmendje e veçantë do t'i kushtohet *vendosjes së marrëdhënieve me shtete jo-njohëse*.

Rëndësi të veçantë për Republikën e Kosovës paraqet anëtarësimi në organizata ndërkombëtare dhe *kultivimi i fqinjësisë së mirë*. Qeveria do të angazhohet për zgjerimin e gamës së organizatave në të cilat është anëtare, avancim në statusin e anëtarit të barabartë brenda organizatave dhe avancimin e interesave shtetërore në kuadër të kornizës institucionale të organizatave, si dhe forcimin e rolit si kontribuues për paqen, sigurinë dhe zhvillimin ndërkombëtar. *Thellimi i bashkëpunimit me NATO* do të arrihet nëpërmjet intensifikimit të dialogut me NATO-n dhe përfshirjes në Partneritet për Paqe.

2.18.2 Thellimi i Bashkëpunimit me Shqipërinë

Ky bashkëpunim do të shprehet në mekanizma të përbashkët për interesin kombëtar dhe të mirën e përbashkët. Qeveria e Kosovës do të angazhohet për një qasje të

strukturuar dhe të institucionalizuar të bashkëpunimit dhe integritit ndër-shqiptar. Në këtë drejtim në bashkëpunim me Qeverinë e Shqipërisë do të thellohen marrëdhëniet në fusha të ndryshme për të jetësuar marrëveshjet e arritura më parë, në fusha si: tregtia, financat, arsimi dhe shkenca, si dhe në veçanti harmonizimin e politikës së jashtme.

2.18.3 Rritja e rolit të mërgatës në zhvillimin dhe promovimin e vendit

Përfshirja e mërgatës dhe diasporës në proceset politike, ekonomike, kulturore dhe shoqërore të Kosovës është një prej prioriteteve të rëndësishme të Qeverisë. Rëndësi të vecant do ti kushtohet rrjetëzimit të profesionistëve në mërgatë, ndërtimit të mekanizmave për transferimin e njohurive, ekspertizës, burimeve dhe krijimin e mekanizmave për përfshirje aktive në politikat zhvillimore. Qeveria do të angazhohet në ruajtjen dhe zhvillimin e identitetit të pjesëtarëve të diasporës duke fuqizuar zhvillimin e mësimit plotësues në diasporë dhe në lehtësimin e shërbimeve konsullore në misionet diplomatike, si edhe krijimin e mundësive për votim nëpër misione diplomatike. Ligji për diasporën do të ndryshohet për të reflektuar ndryshimet institucionale.

Qeveria gjithashtu do të angazhohet në përmirësimin e koordinimit dhe bashkëpunimit ndër-institucional brenda dhe jashtë vendit duke angazhuar mërgatën në diplomaci kulturore, ekonomike, dixhitale në mënyrë që të punojmë në promovimin e Kosovës.

Në këtë drejtim, do të ndërtojmë një strategji partneriteti ku vlerësojmë mërgatën si një faktor që do të ushtrojë ndikimin e saj në vendlindje dhe anasjelltas përmes përfshirjes dhe angazhimit të mërgatës në përpilimin e politikave zhvillimore dhe strategjike, angazhim direkt në sektorë të rëndësishëm në implementimin e politikave, prioritet në investime dhe bashkë-investime me biznese vendore. Në mënyrë që të koordinojë përpjekjet me diasporën, sektorin privat dhe partnerët e sektorit të tretë, qeveria do të ndërtojë një dialog të dyanshëm që të përfshijë zërat e të gjithë palëve të interesuara.

2.18.4 Avancimi i diplomacisë ekonomike dhe diplomacisë publike

Politika e jashtme synon identifikimin gjithnjë e më të fortë të Kosovës me kulturën e saj, si dhe promovimin e mundësive të bashkëpunimit ekonomik të Republikës së Kosovës me investitor të huaj. Diplomacia publike përfshinë aktivitete të ndryshme, përbërja e cilave mund të ndryshojë në varësi të specifikave të shtetit me të cilin synohet që të ketë zgjerim të marrëdhënieve ekonomike dhe kulturore. *Përcaktimi i orientimeve për diplomaci ekonomike dhe avancimi i diplomacisë publike* do të përdoren në mënyrë që arti, kultura dhe sporti mund të përdoren si një instrument i diplomacisë kulturore dhe sportive të ndërtimit të mirëbesimit. Krijimi i lidhjeve ndërmjet

vendeve në forma të ndryshme ekonomike do të arrihet nëpërmjet intensifikimit të marrëdhënieve dypalëshe dhe komisioneve të përbashkëta bilaterale ekonomike me qëllim të promovimit dhe lehtësimit të eksportit të produkteve të Republikës së Kosovës në tregun e jashtëm.

2.18.5 Dialogu me Serbinë

Qeveria e Kosovës angazhohet në dialogun me Serbinë me synim normalizimin afatgjatë të marrëdhënieve dypalëshe. Dialogu me Serbinë zhvillohet për adresimin e çështjeve ndërshtetërore dhe fqinjësisë së mirë, dhe ka orientim kryesor përfitimet e qytetarëve nga rezultatet e dialogut politik. Marrëveshja finale e synuar do të ketë brenda të gjitha çështjet e pazgjidhura që nga sukcesioni i ish Federatës Jugosllave në të cilën Kosova ishte element konstituiv.

Qeveria e Kosovës do të marr pjesë në dialogun me Serbinë me parime të qarta dhe me qëllimin që marrëveshja finale përveç çështjeve ndërshtetërore do të përfshinë edhe njohjen reciproke mes shteteve, njohjen nga pesë vendet e mbetura të BE-së dhe garancinë për anëtarësim në OKB. Përveç rolit ndërmjetësues të Bashkimit Evropian, qeveria e Kosovës e sheh si shumë të rëndësishëm edhe koordinimin e ngushtë me partnerët nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Qeveria e Kosovës konsideron se pjesëmarrja në dialog duhet të bëhet duke u bazuar në përgatitje të mirëfilltë dhe dakordim të përbashkët për temat që duhet të dialogohen. Për këtë proces do të bashkëpunojmë me partnerët ndërkombëtar dhe do të ftojmë të gjitha partitë politike, si dhe do të angazhojmë ekspertë të njohur për të kontribuar në këtë drejtim. .

2.18 Politikat e mbrojtjes

Prioritet kryesor i Qeverisë sonë është të kemi një forcë të gatshme për mbrojtjen e vendit dhe për të kontribuar në paqen dhe sigurinë globale. Qeveria do të angazhohet për arritjen e këtij prioriteti nëpërmjet zhvillimit të aftësive dhe kapaciteteve të mbrojtjes me anë të edukimit, stërvitjes dhe modernizimit të forcës, sipas standardeve të NATO-së. Për këtë, Ministria do angazhohet në arritjen e katër qëllimeve kryesore strategjike, si më poshtë.

2.18.1 Zhvillimi i kapaciteteve për mbrojtjen e sovranitetit dhe integritetit territorial

Në kuadër të këtij qëllimi strategjik, Qeveria do të krijojë njësitë me prioritet të fazës së dytë dhe do të modernizojë e standardizojë mbrojtjen duke u bazuar në TOPP Tabelën e Organizimit të Personelit dhe Pajisjeve dhe Programet e Mbrojtjes. Ndër të tjera, Qeveria do të mbajë dhe avancojë gatishmërinë operacionale sipas Kapaciteteve Fillestare Operacionale (KFO) dhe Kapaciteteve të Plota Operacionale (KPO). Po ashtu, Qeveria do të angazhohet në blerjet ushtarake, respektivisht me pajisjet ushtarake dhe ndërtimin e infrastrukturës fizike sipas standardeve të NATO-së.

2.18.2 Mbajtja e kapaciteteve ekzistuese për mbështetjen ushtarake të autoriteteve civile

Qeveria do të ngrit kapacitetet profesionale për mbështetje ushtarake të autoriteteve civile nëpërmjet programeve të mirëmbajtjes, edukimit, trajnimeve dhe stërvitjeve. Në kuadër të kësaj, do të zhvillohen planet për operacione të deminimit, inspektimit të materieve të rrezikshme, operacione xheniere, operacionet për kërkim shpëtim dhe operacionet për bashkërendim ndër institucional.

2.18.3 Fuqizimi i mbikëqyrjes demokratike civile dhe rritja e llogaridhënies dhe transparencës

Qeveria do të komplotojë kornizën ligjore dhe strategjike në fushën e mbrojtjes, ku mes tjerash, do të hartohen korniza ligjore për agjencinë e inteligjencës ushtarake, policinë ushtarake, deminim humanitar dhe për dërgimin e FSK-së jashtë vendit. Sa i përket kornizës strategjike, do të zhvillohen udhëzuesit për shpërndarje të bursave të Ministrisë, për krijimin e specialiteteve profesionale ushtarake dhe për avancimin e karrierës së stafit civil në Ministri dhe FSK. Po ashtu, do të hartohet planin afatgjatë zhvillimor, rishikojë planin afatmesëm dhe rishikimin e strategjisë për siguri kibernetike të Ministrisë.

2.18.4 Anëtarësimi në organizata, bashkëpunimi me vendet tjera dhe pjesëmarrja në operacione ndërkombëtare

Qeveria do të angazhohet vazhdimisht për zgjerimin e hartës së bashkëpunimit dypalësh dhe për rritjen e partneritetit me shtetet tjera në operacionet ndërkombëtare

nën mbikëqyrjen e NATO-së. Po ashtu, Qeveria do të angazhohet për diplomaci ushtarake në funksion të anëtarësimit në organizatat ndërkombëtare, me fokus të veçantë në anëtarësimin në Kartën e Adriatikut. Ndër të tjera, Qeveria do të avancojë e bashkëpunimit me shtetet tjera për arritjen e qasjes ndër-shtetërore dhe ndërkombëtare për pajisjet ushtarake dhe blerjet nga fusha e sigurisë dhe mbrojtjes.

DRAFT

3. Prioritizimi, dhe monitorimi i zbatimit të Programit të Qeverisë

Qeveria do ta monitorojë gjendjen ekonomike dhe zbatimin e prioriteteve të përcaktuara në Programin katër-vjeçar të qeverisjes, si dhe do të reagojë varësisht nga situata ekonomike. Këto prioritete do të zbatohen brenda kufijve buxhetor, andaj Programi do të rishikohet çdo fillim vit financiar nëpërmjet Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve, për t'u përditësuar me sfidat dhe mundësitë e reja brenda koordinatave të politikave qeverisëse.

Prioritizimi i Programit të Qeverisë do të bëhet përmes Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve duke vlerësuar kështu nevojën për intervenime në fusha prioritare, dhe varësisht nga zhvillimet me situatën e pandemisë.

Operacionalizimi i mëtejshëm i prioriteteve të Qeverisë do të bëhet fillimisht duke rishikuar buxhetin këtë vit, si nevojë e reflektimit të strukturës institucionale. Korniza e monitorimit dhe raportimit do të mundësoj matje të performancës dhe prezantim të rezultateve të qeverisë para publikut.

Shtojca 1: Programi legjislativ për vitin 2021

DRAFT